

Ne puščajmo razbijati enotnosti ki nam je potrebna v boju za naše pravice

Eno izmed vodilnih načel, ki jih osrednji organizaciji koroških Slovencev kljub siceršnjim različnim pogledom na posamezna vprašanja vedno skušata čim bolj spoštovati in uveljavljati, je tako imenovana akcijska enotnost. Ta pomeni, da nastopata skupno in enotno, kadar gre za bistvena ter za obstoj narodne skupnosti odločilna vprašanja. Razvoj zadnjih desetletij in let je vedno znova potrdil pravilnost in potrebo te odločitve, kar se ne nazadnje zrcali tudi v dejstvu, da je vedno spet – in to iz najrazličnejših krogov – prišlo do poskusov, da bi to enotnost zrhajali ali sploh razbili in s tem nevarno omajali udarno moč koroških Slovencev v boju za narodnostne pravice.

Do takih poskusov je prišlo vedno takrat, kadar je šlo za kakšno posebno važno vprašanje naše narodne skupnosti. Tudi zdaj preživljamo takšno težko preizkušnjo, ko grozi nevarnost, da bodo politične stranke pri obravnavanju manjšinske problematike spet enkrat brezobzirno uveljavile načelo močnejšega ter manjšini oktroirale svoj diktat.

Zato tudi trenutna razprava okoli sosvetov prihaja v najbolj neugod-

nem trenutku – v trenutku, ko moramo združiti in napeti vse sile, da preprečimo uzakonitev apartheidske pobarvanega „novega modela“ koroškega šolstva. Pri tej razpravi, ki jo je sprožil predsednik NSKS dr. Matevž Grile z napovedjo, da njegova organizacija razmišlja o vstopu v sosvet, ki je predviden v zakonu o narodnih skupinah, moramo videti tudi reakcije, ki so sledile omenjeni napovedi. V tisku in v izjavah posameznih politi-

kov je prvotnemu neprikitemu navdušenju (da bo koroške Slovence končno le uspelo spraviti v sosvete, ki jih zdaj že deset let bojkotirajo iz tehničnih vzrokov – op. ured.) takoj sledilo razočaranje in ponekod celo ogorčenje, ko je koordinacijski odbor obeh osrednjih organizacij po temeljiti presoji ugotovil, da vprašanje vstopa v sosvet trenutno ni „dozorelo“.

Prav te reakcije na soglasni sklep koordinacijskega odbora spet enkrat kažejo, kako umazana je igra, ki jo igrajo koroške stranke v manjšinskem vprašanju. Njihovo siljenje v sosvete gotovo ne zasleduje namena, da bi s tem koroškim Slovencem dali možnost soodločanja – tristrankarski pakt je pač dovolj zgovoren dokaz, kako si predstavljajo „demokratsko“ reševanje in odločanje! Gre jim edino za to, da bi Slovenci z vstopom v sosvet priznali in pristali na zakon o narodnih skupinah, katerega del so tudi sosveti, ki pa ga zaradi njegovega očitnega restriktivnega in diskriminacijskega značaja slej ko prej odklanjamo.

V tem smislu sta se glede morebitnega vstopa v sosvet izjavila tudi predstavnika ZSO predsednik dipl. inž. Feliks Wieser in tajnik dr. Marjan Sturm. Povedala sta, da na ravni koordinacije med obeh osrednjih organizacijama ni bilo nobenega sklepa o vstopu v sosvet in da vprašanje sodelovanja v sosvetu trenutno tudi sicer ni aktualno. O morebitnem vstopu v sosvet bo možno razgovarjati šele tedaj, če bodo na merodajnih mestih pokazali resno pripravljenost, manjšinska vprašanja reševati v sodelovanju in sporazumu z manjšino. Marjan Sturm je to konkretiziral: „Vstop v sosvete bo možen le tedaj, če vlada ne bo klonila pred zahtevami koroških nacionalistov v šolskem vprašanju in če bo pokazala pripravljenost rešiti nekaj najosnovnejših zahtev koroških Slovencev, kot so med drugim predšolska vzgoja, slovenske oddaje na radiu in televiziji, dvojezična trgovska akademija ter finančna podpora kulturni dejavnosti koroških Slovencev.“

S Slovenskim plesom v novo leto

36. Slovenski ples ni samo otvoril celovške plesne sezone v letu 1987, ponovno je bil prvovrsten družaben dogodek za Slovence s Koroške in matične Slovenije.

(Več na str. 4).

Za skupno šolo – proti politiki ločevanja

Dvojezična šola in skupna vzgoja otrok v duhu medsebojnega razumevanja in mirnega sožitja sta v nevarnosti. Koroške deželnozborske stranke hočejo v smislu svojega tristrankarskega pakta ponovno popustiti zahtevam nemških nacionalistov in na Dunaju izsiliti „koroško rešitev“ manjšinskega šolstva, kar bi praktično pomenilo ločevanje otrok po jezikovnih kriterijih – torej uvajanje apartheidskih metod na južnem Koroškem.

Vendar tudi v strankah samih, zlasti v socialistični, niso vsi za tako imenovani „koroški model“. Sam kancler Vranitzky

je izjavil, da ne bo rešitve brez sporazuma s koroškimi Slovenci. In v zgodovini solidarnostnega gibanja nas še nikdar ni podpiralo tolikšno število organizacij, ustanov, skupin in uglednih oseb iz vseh demokratičnih taborov in iz vseh predelov Avstrije.

Zadnja odločitev v šolskem vprašanju še ni padla. Še je čas, da združimo sile v obrambo skupne šole, da se enotni in s podporo prijateljev iz vrst večinskega naroda postavimo proti politiki ločevanja. Temu sta namenjeni tudi naslednji prireditvi:

● 22. januarja ob 19. uri bo v Celovcu v Domu sindikatov (Bahnhofstraße 44) **PROTESTNO ZBOROVANJE**

proti načrtom ločevanja – za ohranitev skupne šole. Hkrati bo to zborovanje tudi priprava na

PROTESTNO VOŽNJO

● 31. januarja s posebnim vlakom na Dunaj, kjer bo demonstracija pred vladnimi uradi in pred poslopjem zasedanja mednarodne konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.

Vozovnice za „protestni vlak“ (cena za vožnjo iz Celovca na Dunaj in nazaj 300 šil, na osebo) dobite pri sodelavcih Komiteja za obrambo dvojezičnega šolstva, pri zaupnikih in aktivistih osrednjih organiza-

cij ter pri krajevnih prosvetnih društvih. Na vožnji nas bodo spremljale kulturno-zabavne skupine, med bivanjem na Dunaju pa bo tudi možnost za ogled zgodovinskih, kulturnih in drugih znamenitosti mesta.

**POSKRIBIMO S SKUPNIMI MOČMI ZA USPEŠEN POTEK
OBEH PRIREDITEV!**

Koordinacijski odbor ZSO in NSKS:

V vprašanju vstopa v sosvet le enotno stališče obeh organizacij

V zvezi z diskusijo, ki jo je sprožil predsednik NSKS dr. Matevž Grile z napovedjo, da njegova organizacija razmišlja o vstopu v sosvet, ki ga predvideva zakon o narodnih skupinah, se je v soboto 3. januarja sestal koordinacijski odbor obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev. Na seji, ki so se je udeležili za ZSO predsednik dipl. inž. Feliks Wieser, tajnik dr. Marjan Sturm in član Izvršnega odbora Teodor Domej, za NSKS pa predsednik dr. Matevž Grile, tajnik Franc Wedenig in član predsedstva Karel Smolle, so po izčrpi razpravi sprejeli naslednjo skupno izjavo:

V prihodnjih tednih bodo pristojni forumi obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev – Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na Koroškem – razpravljali o vstopu v manjšinski sosvet. Člani koordinacijskega odbora se strinjajo, da lahko pride v tem vprašanju le do enotnega stališča obeh organizacij. Proces usklajevanja mnenj o tem vprašanju bo nedvomno zavisel v mnogočem od tega, ali bodo stranke sprejele odločitev o šolskem vprašanju v dogovoru s slovensko narodno skupnostjo.

PREBERITE

na strani

2 18. Koroški kulturni dnevi zaključeni

3 Jubilej Tržaškega partizanskega pevskega zbora

4 Občni zbor „SPD Drabosnjak“ na Kostanjah

5 Novoletni koncert v Šentprimozu

6 Za najmlajše bralce

7 Predsednik SŠZ Danilo Prušnik o slovenskem športu na Koroškem

8 Namizni tenis: Evropski vrh v Celovcu

Samo v enotnosti je naša moč

Učinkovitost narodnopolitičnega dela koroških Slovencev je v zadnji konsekvenci vedno odvisela tudi oz. predvsem od čim bolj usklajenega in enotnega nastopanja obeh osrednjih političnih organizacij – Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev. Predvsem starejši med nami, ki so na primer doživljali usodne razkorake med koroškimi Slovenci po letu 1945, dobro vedo, da razprtje med nami ne koristi le našim nasprotnikom, temveč škodujejo čisto konkretno nam samim, ker pač veliko naših sorojakov ob takih sporih zapušča ne le eno ali drugo organizacijo (kar bi bila še najmanjša škoda), temveč sploh vrste narodne skupnosti.

Iz teh izkušenj smo pred več kot desetimi leti predstavniki Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta ustanovili Koordinacijski odbor koroških Slovencev z namenom, da v tem forumu uskladimo vsa pomembna narodnopolitična vprašanja.

Pri tem nas je vodilo prepričanje, da je obstoj obeh osrednjih organizacij zgodovinsko dejstvo, ki narekuje predstavnikom obeh organizacij, da najdejo v narodnopolitičnih vprašanjih soglasje. S tem naj bi tudi onemogočili težnje, ki so bile prisotne tu in tam in ki so videle politični cilj v tem, da bi izrinili eno ali drugo osrednjo organizacijo. Taka oblika konstruktivnega sodelovanja ali akcijske enotnosti obeh osrednjih organizacij pa seveda

dopušča idejnopolični pluralizem in v njem celo vidi pomemben element pestrosti narodnopolitičnega življenja.

Prepričani smo, da je delo Koordinacijskega odbora koroških Slovencev v zadnjih letih imelo pozitivne rezultate, tako da moramo ta odbor čuvati kot zelo pomemben dejavnik v smeri enotnega zastopanja narodnopolitičnih zahtev in programov.

Prav zaradi tega je Zveza slovenskih organizacij, ko je po radiu izvedela za izjavo predsednika NSKS o nameravanem vstopu v takojimeno sosvete, nemudoma sklicala Koordinacijski odbor, ki je sprejel določene sklepe in jih sporočil javnosti (skupno izjavo na posebnem mestu objavljamo tudi v našem listu – op. ured.). S tem smo prepričali, da bi v tisku še naprej brenkali na struno neenotnosti koroških Slovencev in s tem skušali vnašati v naše vrste vsaj dvome o enotnosti.

Seveda je vprašanje vstopa v sosvete tema za Koordinacijski odbor, v nadaljnjem pa tudi tema razprav v najširših strukturah narodne skupnosti. Zato je za Zvezo slovenskih organizacij jasno, da odločitev o vstopu v sosvete ne more biti odločitev posameznika ali posameznikov v eni ali drugi organizaciji, temveč mora o tem odločati čim širši forum, v katerem bodo vsi sloji narodne skupnosti res reprezentativno zastopani.

Začudilo nas je, da je med tistimi, ki bi hoteli vstop v sosvete doseči po najhitrejšem postopku, tudi zastopnik zeleno-alternativnih Karel Smolle. V smislu programskih načel zeleno-alternativnih bi moral namreč prav on prvi zagovarjati odločitev na osnovi najširše baze (Basisdemokratie). Zato upamo, da stališče, ki bi v praksi pomenilo odločitev vrha mimo baze, zagovarja le on sam, ne pa vsi zeleno-alternativni parlamentarci.

Osrednji organizaciji se morata zavedati, da je na Koroškem mnogo dejavnikov, ki si nič bolj ne želijo kot pa neenotnost koroških Slovencev. V naši zgodovini poznamo že neštete poskuse s strani strank in drugih, da bi vnesli razdor v naše vrste. Toliko bolj je zato pomembno, da Koordinacijski odbor še bolj izgradimo kot instrumentarij skupnega nastopanja v vseh bistvenih vprašanjih – rezultat tega bo prav gotovo še bolj uspešno delo nas vseh v korist narodne skupnosti.

Razpravi o sosvetih se ne bomo izogibali. Toda trenutno nam mora biti bolj važno nekaj drugega: na dnevnem redu sta protestno zborovanje 22. januarja v Celovcu in demonstracija 31. januarja na Dunaju. Za obe prireditvi moramo napeti vse naše sile. Kajti v šolskem vprašanju še ni padla zadnja odločitev – ta bo odvisna tudi od naše pripravljenosti boriti se za šolo.

dr. Marjan Sturm
tajnik ZSO

Potrebujemo dolgoročno načrtovanje – dajmo pojmu „domovina“ novo vsebino

Koroški kulturni dnevi ne izgubljajo svoje aktualnosti, saj je 18. znanstvena prireditev te vrste ponovno potrdila, da odpirajo vprašanja, ki se jih na Koroškem sploh ne ali le obrobno lotevajo.

Prispevka domačih znanstvenih delavcev, Marije Jurič in Franca Merkača, ki sta obravnavala možnosti razvoja slovenske identitete v pogojih nezaželenih dvojezičnosti in „vindišarskega“ okolja, smo obravnavali že v zadnji številki našega lista. Ostali predavatelji so obravnavali še strategije preživetja manjšine, analizirali samostojne volilne nastope koroških Slovencev, ocenili pomen kulturne dediščine za današnje življenje ter razglabljali o pojmu domovine, ki je dobila s študentskim, ekološkim regionalističnim in manjšinskim gibanjem zadnjih desetletij nove razsežnosti. Podliska diskusija o posledicah, ki bi jih imelo strogo etnično ločevanje za kulturni razvoj na Koroškem in film „Razseljena oseba“, ki se je lotil vprašanja narodne sprave, sta zaožrila letošnje Koroške kulturne dneve.

Koroški sociolog, dr. Albert Reiterer, ki deluje na Dunaju in je lani objavil študijo „Doktor und Bauer“, je govoril o življenjskih pogojih manjšine na Koroškem in strategijah za preživetje. Uvodoma je ugotovil, da odklanja pojem „zaščita manjšine“, ne samo zaradi tega, ker je dosedanja praksa pomanjkljiva in pripadnikom manjšine ne daje enakih izhodov kot pripadnikom večine, temveč tudi zaradi tega, ker se ob tem pojmu vsiljuje vtis, da gre za zaščito slabotnih, življenja nezmožnih živih bitij. Nato je na podlagi že znanih študij ocenil socialne pogoje južne Koroške in ugotovil, da je iz socialne strukture manjšine mogoče sklepati tudi na njeno odpornost proti nacionalnopolitičnemu pritisku večine.

Zato je Reiterer izrecno poudaril, da se mora manjšina kljub gospodarski zaostalosti območja in politični nenaklonjenosti usmeriti v dolgoročno, trezno politično in socialno na-

črtovanje. Zaveda se, da takšno načrtovanje ni zgolj tehnično vprašanje in da bi bila potrebna intenzivna posvetovanja kot podlaga za uresničevanje takšnih načrtov! Vrh tega pa pri takšnem delu nastopajo razni interesni konflikti, ki so povsem normalni in ki jih je treba pravočasno in stvarno reševati.

V tej zvezi je Reiterer opozoril na izreden pomen svetovalne službe, ki bi staršem in dijakom pomagala pri izbiranju poklicne poti, saj v primerjavi s številnimi visokoškolskimi absolventi primanjkuje še mnogo trgovskih in tehničnih absolventov. Reiterer pa je opozoril tudi na potrebo konkretnjšega sodelovanja z drugimi manjšinami v Avstriji in z družbenimi skupinami znotraj avstrijske družbe, ki iščejo nove poti in ki imajo tudi vpliv na etabilirane strukture.

Z možnostmi samostojnega političnega nastopanja na občinski, deželni ali državni ravni (oz. v drugih volilnih

telesih zbornice) se je bavil Boris Jesih z inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Poudaril je, da manjšina le izjemoma osvoji toliko glasov, da lahko odločujoče vpliva na politično oblikovanje neke politične enote. Največkrat manjšinskim političnim strankam celo ne uspe pridobiti podpore celotne narodne skupnosti. Kot izjemo je ocenil Südtiroler Volkspartei, ki ji je uspelo združiti pripadnike narodne skupnosti najprej na nacionalni osnovi, šele potem pa na politični. Jesih ni dal samo kratkega pregleda samostojnih nastopov slovenskih list od leta 1973 naprej, dal je tudi pregled stališč obeh osrednjih političnih organizacij ZSO in NSKS do samostojnega političnega nastopanja.

Vprašanja kulturne dediščine v današnjem življenju sta se drugi dan Koroških kulturnih dnevov lotila etnolog Janez Bogataj in pesnik Hans Haid na povsem različen način.

Etnolog Janez Bogataj iz Ljubljane ni samo blestel s svojim širokim poznavanjem raznolike kulturne dediščine Slovenije na področjih arhitekture, obdelovanja pokrajine, hrane, domače obrti, gostoljubnosti itn., poslušalce je seznanil tudi s številnimi pozitivnimi možnostmi vključevanja kulturne dediščine v današnje življenje a tudi z neprimernimi oblikami „konzerviranja“ preteklega. Odklanjal je muzeološko, romantično reševanje stanovanjskih problemov; zagovarjal revitalizacijo mestnih in

vaških jeder, vendar ne samo s popraviljanjem fasad; vzpodbujal Slovence k ohranjanju kulturne dediščine (npr. z razstavami domače kuhinje); pogršel slovensko narodno restavracijo in zagovarjal ohranjanje šeg in navad (npr. kurentovanja) ob strokovni pomoči etnologov.

Tirolski pesnik in kulturni iniciator Hans Haid pa se ni izrekel samo za ohranitev slovenskega deleža v avstrijski kulturi, izrekel se je za kulturo, ki ne samo goji in ohranja. Odločno je zagovarjal predvsem kulturo, ki človeku omogoča spreminjanje svojega okolja. V tej zvezi je odklanjal kulturo „Musikantenstadl“, ki le plitvo ponavljajo obstoječo povprečnost. Zahteval je, da je pojmu „domovina“ treba dati nov pomen, in dejal, da so številni literati prav istega mnenja (med drugim je imenoval Maxa Frischa, Güntherja Grassa, Heinricha Bölla, Edvarda Karmela).

Haid je zahteval enako vrednotenje raznih vrst kultur. Treba je nehati z zaničevanjem podeželske kulture v primerjavi z „visoko kulturo“. Predvsem pa je vzpodbujal poslušalce naj pomagajo izgrajevati novo, lastno kulturo na podeželju; „kulturo, ki jo lahko samo delamo, oblikujemo“, kajti le takšna kultura, ki ima svoje korenine v določeni regiji je v stanju posegati v dogajanje te pokrajine.

„Ohrenschützer“

Weil wir gesehen haben, daß in dieser Kommission politisch unabhängig-pädagogischer Sachverstand offenbar nicht gefragt war, weil statt dessen politische Auftragsarbeit erfüllt wurde, für die sich bisher niemand als Pädagoge hergegeben hat, haben wir uns – in einem Anflug von „Galgenshumor“ – gedacht, vielleicht sollten wir die Arbeit der Kärntner Polit-Pädagogenkommission einmal humoristisch „würdigen“, um wenigstens durch eine „Karikatur der landesoffiziellen Pädagogik“ die Öffentlichkeit wachzurütteln.

Wir dachten uns, daß es an der Zeit wäre, und das Jahresende ist dafür immer eine gute Zeit, einen symbolischen Preis für besondere Leistungen auf dem Gebiet der kulturellen Borniertheit und Verdrängung zu verleihen. Vielen Institutionen würde 1986 so ein Preis gebühren. Heuer soll aber das Trennungsmodell der Kärntner Polit-Pädagogenkommission im Zentrum dieser „Ehrung“ stehen. (Der Kärntner Heimatdienst möge uns verzeihen, daß wir ihn hier übergangen haben). Der symbolische Preis, den das Komitee gestiftet hat, ist gleichzeitig ein konsequenter Beitrag zu diesem Trennungsmodell, weil symbolhaft die Absurdität dieser ganzen Politik zum Ausdruck gebracht wird.

Dieser „Ohrenschützer“ symbolisiert die Scheuklappenmentalität unserer Trennungspolitik und die Engstirnigkeit des eindimensionalen Kärntner Kulturverständnisses, an dem auch – nach dem Willen der Landesobrigkeit – die Zukunft unserer Kinder im zweisprachigen Gebiet ausgerichtet werden soll.

Vielleicht sollten die Mitglieder der Kärntner Pädagogenkommission nicht nur Trennwände und Vorhänge zur Absonderung von Sprachgruppen in Erwägung ziehen, sondern zusätzlich noch allen nichtangemeldeten Kindern solche Ohrenschützer verordnen, damit diese Kinder nicht Gefahr laufen, vielleicht doch noch hinter den spanischen Wänden slowenische Worte mitzubekommen.

Zgoraj omenjeno „nagrado“ je članica Komiteja za obrambo dvojezičnega šolstva ob zaključni podijski razpravi predala gospodu Hugu Reinprechtu, ki je bil član „koroške pedagoške komisije“.

Predavatelji: France Merkač, Boris Jesih, Janez Bogataj, Hans Haid, Albert Reiterer.

Južna Tirolska:

Z dinamitom proti „paketu“

Za konec leta je na Južnem Tirolskem ponovno spregovoril dinamit. Pred hotelom v Meranu, kjer je italijanski zunanji minister Andreotti po dolgoletni navadi tudi tokrat preživljal prestop iz starega v novo leto, se je razletela „bomba“, ki razen nekaj razbitih okenskih šip sicer ni povzročila večje škode, pač pa je znova razburjala politične duhove. Eksplozija je odjeknila namreč ravno v trenutku, ko sta obe strani – italijanska vlada in predstavništvo južnih Tirolcev – soglašali v mnenju, da je po dolgoletnem odlaganju rešitve prišel čas, ko je treba urediti še zadnja odprta vprašanja in potegniti končno črto pod takimi imenovanji „paket“.

Storilcev doslej še niso našli, kot jih tudi niso odkrili po drugih atentatih, ki so se lani dogodili na Južnem Tirolskem. Kljub temu je jasno, da morejo biti za atentate le tisti krogi, ki bi radi preprečili dokončno rešitev in z njo

pričakovano pomiritev. Takih ljudi pa je dovolj na obeh straneh: na eni in na drugi desničarski skrajneži, ki so že večkrat zdaj bolj zdaj manj „demonstrativno“ povedali, da nočejo sporazumnega reševanja in mirnega sožitja obeh (oz. treh) narodnosti v deželi.

V to smer kaže tudi značilno dejstvo, da so si atentatorji za „tarčo“ izbrali prav Andreottija, ki velja za najboljšega poznavalca južnotirolske problematike in je že ponovno pokazal pripravljenost, napraviti odločilni

korak po poti k izpolnitvi „paketa“. To svojo pripravljenost je znova podkrepil po zadnjem atentatu, ko je napovedal, da bodo doslej neizpolnjene obljube iz „paketa“ zanesljivo uresničene še v sedanji parlamentarni dobi, ki se konča poleti 1988. Pri tem je Andreotti izrecno poudaril, da tega ne obljublja pod vtisom bombe, temveč ker to spada k njegovim političnim načrtom.

Ti načrti pa imajo brez dvoma svojo težo, kajti sedanji zunanji minister Andreotti ima najboljše izgleda, da postane predsednik vlade, ko bo meseca marca izvedena med socialisti in demokratizirani dogovorjena zamenjava v vladni koaliciji.

Objavljeni novi dokumenti o Waldheimovi vlogi v zadnji vojni

S svojo prvo novoletno poslanico je zvezni predsednik dr. Kurt Waldheim sprožil živahno razpravo, in to kljub temu, da v njej ni vedel kaj prida novega in pomembnega povedati. Toda njegov klic po krepitvi obrambne sposobnosti Avstrije je izzval na zeleno-alternativni listi izvoljenega poslanca dr. Petra Pilza, ki je pozval mlade vojake, naj takim poveljem ne sledijo. To pa je bilo za določene kroge seveda prehudo izzivanje in reakcije so segale tja do groženj z državnim tožilcem.

Zvezni predsednik se je dotaknil tudi tistega vprašanja, ki je za Avstrijo postalo spet zelo pereče prav zaradi njegove lastne preteklosti. Takole je dejal: „Če je bila naša država v zadnjem času izpostavljena različnim kritičnim glasovom, potem tega ne smemo jemati na lahko ramo. Kjer je kritika upravičena, moramo vsi sodelovati pri odstranjevanju njenih vzrokov. Tam, kjer ni upravičena, pa ji moramo postaviti nasproti prepričljivo sliko resničnosti.“

Pravzaprav lepe besede. Vendar samo besede, in še te izrečene le

nekaj dni zatem, ko so bili v New Yorku objavljeni novi dokumenti o vlogi, ki jo je dr. Waldheim med drugo svetovno vojno igral kot visok Hitlerjev oficir glede katere pa pri njem – kot se je pokazalo pri predsedniških volitvah in tudi pozneje – vlada velika „pozabljivost“. Novi dokumenti, ki so jih izbrskali v ameriškem državnem arhivu, govorijo o usodi angleških vojakov, ki so jih Nemci zajeli v Grčiji. S temi dokumenti so ovržene Waldheimove trditve, ki je še pred meseci celo pismeno zatrjeval, da z angleškimi ujetniki nikdar ni imel opravka.

Vsi naj bi torej sodelovali pri odstranjevanju vzrokov, ki so izzvali kritične komentarje o nepremagani nacistični preteklosti na splošno in o vlogi posameznikov v tej preteklosti še posebej. Vendar pa tega ne smemo preveč lahko jemati. Ne zadostuje namreč, proti dokumentom postavljati le izjave, da je vse skupaj „obrekovna kampanja“. Kajti s tem ne bo tako hitro uspelo oprati madeža, ki je padel na mednarodni ugled naše države.

Vznemirljiva znamenja

„S čim si je Avstrija zaslužila toliko grenke kritike, zasmeha in sovraštva s strani določenega dela svojih umetnikov?“ – je nedavno filistrsko vprašal koroški kolumnist v največjem avstrijskem dnevniku. In da bi bralci vedeli, kdo so tisti, ki tako veleizdajalsko pljuvajo v lastno skledo, ne da bi se jim kaj zgodilo („v Rusiji bi že davno bili zaprti ali pa v norišnici“, je dobro plačani pisun bistroumno dodal), je kar naštel imena: Peter Turrini, Peter Handke, Thomas Bernhard, Elfriede Jelinek, Manfred Deix, Alfred Hrdlicka.

Cela plejada avstrijskega umetniškega in kulturnega življenja se je torej znašla na indeksu kulturnih delavcev in umetnikov, ki menda žalijo Avstrijo, ker se upajo kritizirati razvoj avstrijske politike, še posebno razvoj avstrijske družbenopolitične klime v minulem „črnem“ letu.

To pa je vznemirljivo, dvakrat vznemirljivo. Prvič zato, ker so trenutno dejansko umetniki edini, ki rahločutno spoznavajo nevarni razvoj v Avstriji, ki se ne kaže toliko v strankarsko-političnih mahinacijah in volilnih rezultatih (čeprav so tudi ti vznemirljivi), marveč v splošni politični klimi, kakršna je bila opazna v minulem letu: Val antisemitizma nam je prinesel zveznega predsednika, ki sedi v dvorni palači in ne ve, kaj bi počel, ker se ni hčel ne briga zanj; gonja proti socialni državi denuncira brezposelne kot lenuhe in parazite; gonja proti podržavljenim podjetjem je usmerjena v razprodajo avstrijske imovine inozemskemu kapitalu; in končno gonja proti intelektualcem, umetnikom in kulturnim delavcem, ki se skušajo temu razvoju zoperstaviti po svojih močeh. Ta veter oziroma že pravi vihar z desne je zajel domala celotni avstrijski tisk in oblikuje tudi zavest avstrijske družbe. Vendar ni merodajne politične sile, ki bi se temu viharju upirala – tiha in postopna faš-

zacija avstrijske družbe vidno napreduje.

Vzporedno temu je treba videti drugi nič manj vznemirljivi razvoj: neposredni napadi na posameznike, ki se upajo plavati proti toku. Anonimni sovražniki, kot npr. v zadnjih letih „levica“, „levičarske sile“, „anarhisti“ in podobno, za kanalizacijo agresije proti grešnemu kozlu trenutne politične in gospodarske krize ne zadostujejo več. „Židje“ – to je bilo lanske pomladi že konkretno dovolj: na Dunaju se jih pozna po njihovi obleki in se ve, kje stanujejo – in že so jim spet razbili okna, pomazali stene njihovih hiš, skrunili grobove njihovih mrtvih...

Le inozemstvo je to erupcijo antisemitizma zelo natančno zasledilo – zato so merodajni to kampanjo kmalu ustavili. Kot „nadomestilo“ pa so izbrali umetnike, ki zdaj služijo kot personifikacija zla, ker so menda krivi, da je ugled Avstrije v svetu naenkrat na psu, ker pač pišejo ali rišejo resnico.

Ali ne spominja vse to na trideseta leta v Nemčiji? Tudi takrat se je začelo s socialno demagogijo, z antisemitizmom, z gonjo proti umetnikom; tudi takrat so na začetku gorele knjige in na koncu ves svet.

Seveda se zgodovina ne ponavlja tako neposredno in do vse podrobnosti, toda znamenja so vznemirljiva. Leto 1986 je bilo črno leto za demokracije in protifašistične sile v Avstriji.

In če demagoški pisun vprašuje, s čim si je Avstrija zaslužila toliko grenke kritike in zasmeha, potem si naj prebere svoje lastne kolumne in bo v njih našel odgovor: Med drugim si je Avstrija zaslužila vse to tudi po komentarjih, kot jih on in še nekaj njegovih kolegov dan za dnem objavlja v avstrijskem tisku.

Slovenski koledar '87

Med koledarji, ki jih razne založbe, ustanove in organizacije izdajo ob koncu starega leta, ne gre prezreti Slovenski koledar Slovenske izseljenske matice v Ljubljani. To je gotovo edini slovenski koledar, ki pride na vse celine sveta – kjer živijo pripadniki slovenskega naroda.

Po opremljenosti bi človek mislil, da gre za reprezentančno knjigo znane založbe ali podjetja, a temu ni tako, saj je Slovenski koledar pomemben sajmograf življenjskega utripa Slovenije in slovenskih ljudi v deželah, kjer so našli svojo novo domovino, z rodno grudo pa ostali v tesnih stikih. Tako bralec dobi široko paletu branja, ki ni le zanimiva za izseljence, ampak za vsakogar, ki ga zanima dogajanje doma in po svetu.

Tako med prispevki najdemo tudi članek dr. Reginalda Vospernika, ki bralce po svetu seznanja s Slovensko gimnazijo in njenim mestom v slovenskem kulturno-političnem življenju. Članek je uvrščen v rubriko, v kateri gre za prikaz kulturnega in družbenega življenja v skupnem slovenskem kulturnem prostoru. V drugem poglavju **Slovenski po svetu** gre, kot pove že sam naslov, za delo Slovenske izseljenske matice oz. njeno povezovalno funkcijo z izseljenci, ki živijo v raznih deželah oz. kontinentih. **Literarni almanah** je sicer omejen, a vendar lep snop leposlovnega branja. Razmeroma obsežen je tudi zadnji del Slovenskega koledarja, v katerem pisci bralce nagovarjajo v angleščini. S tem pa edicija postaja privlačna tudi za tiste, ki slovenskega jezika niso večji, pa jim vseeno daje dragocene informacije o slovenski zgodovini in še čem.

Slovenski koledar je vezan v polno platno, in ima 250 strani. Barvne slike ga ne krasijo le na platnicah, ampak so v barvah tudi ilustracije koledarskega dela. Pri le-teh gre za prikaz slovenskih narodnih običajev, kot so novoletno petje, pustovanje in druge šege.

Slovenski koledar je uredil Jože Prešeren, uredniški odbor pa so sestavljali Ivan Cimerman, dr. Mirko Jurak, Janez Kajzer, Marko Pogačnik, Milan Šenk in Mitja Vošnjak. Koledar je možno naročiti v knjigarni „Naša knjiga“ ali pa pri SIZ v Ljubljani, Cankarjeva 1.

Pisatelj Anton Ingolič – osemdesetletnik

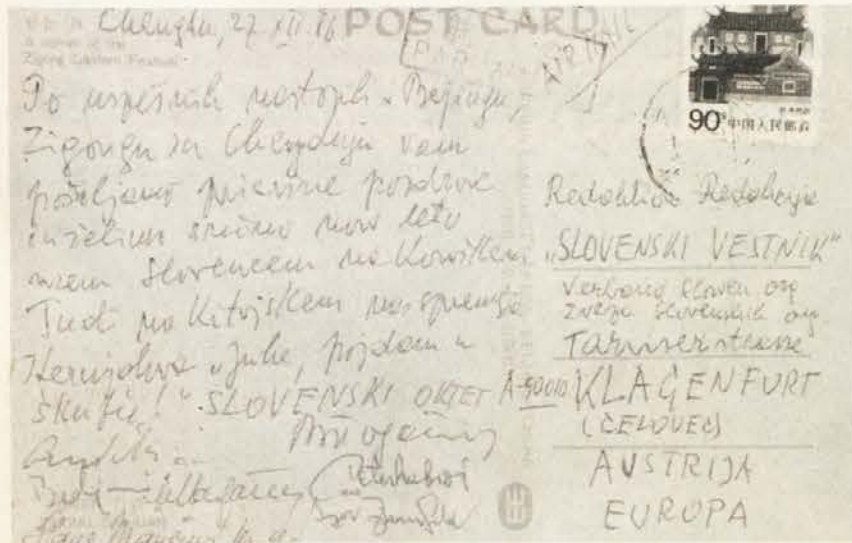
Znani slovenski pisatelj Anton Ingolič je v ponedeljek, 5. januarja 1987, praznoval svoj 80. rojstni dan. Številnim čestitkam, ki jih je Ingolič bil deležen ob svojem jubileju, se pridružujemo tudi koroški Slovenci, saj je kot pisatelj prihajal tudi med nas. Večkrat smo prisluhnili njegovi umetniški besedi na literarnih večerih, ki jih je prirejala Slovenska prosvetna zveza, v Slovenskem vestniku pa smo poleg odlomkov iz njegovih del kot pod-

listek objavili roman *Kje ste, Lamutovi?*

Anton Ingolič je uvedel v našo književnost nove predele slovenske zemlje. V svojih številnih novelah, povestih in romanah prikazuje težko življenje kmetov s Pujskega polja, upodablja svet štajerskih viničarjev in kočarjev, krivični družbeni položaj tovarniških delavcev in železarjev, borbo za vsakdanji kruh dravskih splavarjev, trpko usodo rudarjev-izseljencev. Pisateljstvo se je loteval tudi snovi iz NOB, pregnanstva v Srbiji in iz srednjeveške zgodovine Slovencev. Pisal je tudi drame in potopise, viden delež v njegovem pisateljskem ustvarjanju zavzemajo tudi povesti za mladino. Med najbolj znana pisateljeva dela sodijo romani *Lukarji*, *Soseska*, *Na splavih*, *Matevž Visočnik*, *Pred sončnim vzhodom*, *Stavka*, *Kje ste, Lamutovi?*, *Nebo nad domačijo*, *Gorele so grmade* idr. Med mladinsko literaturo pa ne gre prezreti del Udarna brigada, *Tajno društvo PGC*, *Mladost na stopnicah*, *Gimnazijka* idr. Ingoličeva dela so prevedena v številne jezike, za svoje delo pa je prejel številne nagrade in priznanja.

Anton Ingoliču želimo še mnogo zdravih in ustvarjalnih let.

Pozdravi Slovenskega okteta s Kitajske

Vokalni ansambel Slovenski oktet, ki je decembra lani gostoval v Celovcu (prej pa na Radišah), se je konec minulega leta odpravil na turnejo po LR Kitajski. Tako je spet stopil v funkcijo „ambasadorja“ slovenske pesmi, s katero je v teku tridesetletnega delovanja obiskal vseh pet kontinentov našega planeta in tako svet seznanjal s slovensko pevsko kulturo. To že samo po sebi govori o visoki umetniški ravni tega ansambla, ki povsod, kjer nastopa, navduši poslušalce.

In povsod, kjer gostuje, predstavi tudi našo koroško narodno pesem. Kot je razvidno z razglednice, ki jo je s Kitajske poslal Slovenskem vestniku (potom katerega pozdravlja in želi srečno novo leto vsem koroškim Slovincem), je Slovenski oktet po deželi sončnega vzhoda spremljala tudi pesem Pavla Kernjaka „Juhe pojdam v Škufce“.

Slovenskemu oktetu se za prisrčne pozdrave iskreno zahvaljujemo in tudi njemu želimo v novem letu vse najboljše – posebno mnogo uspešnih koncertov.

Natečaj za mednarodno književno nagrado Portorož-Portorose 1987

Po dobrih izkušnjah s prvega mednarodnega srečanja pisateljev ob meji, ki je bilo v Portorožu februarja 1986, se je Obalna skupnost Italijanov Koper odločila ustanoviti mednarodno književno nagrado Portorož-Portorose, ki bo podeljena 22. februarja 1987, ob zaključku 2. mednarodnega srečanja pisateljev ob meji. Z nagrado želimo predvsem spodbuditi kritično razmišljanje o vprašanjih, ki zadevajo pisatelje ob meji, in literarno ustvarjalnost na območjih, kjer živijo, se stikajo in se razhajajo različni narodi, kulture in jeziki in države z različnimi družbenopolitičnimi sistemi, v duhu Listine PEN, v kateri je med drugim zapisano: „ne glede na mednarodno politično dogajanje in na narodnostno pripadnost mora ostati književnost sredstvo izmenjave med narodi.“

Za nagrado se lahko potegujejo pisatelji, kritiki ali esejisti, ne glede na starost, narodnostno pripadnost ali jezik, ki živijo v državah oziroma regijah skupnosti Alpe-Jadran ter italijanske Švice. Nagrada Portorož-Portorose vsebuje:

1. nagrado v vrednosti dveh milijonov lir ali iste vrednosti v denarju države, katere državljan je nagrajenec, za esej na temo „Li-

teratura in pisatelji z meje“, ki je še neobjavljen ali je bil objavljen po 1. januarja 1986, in ne sme presegati 15 tipkanih strani. Avtor ali revija, ki ga je objavila, ga mora poslati v treh izvodih do 1. februarja 1987 na naslov: Obalna skupnost Italijanov, Koper, OF 10. Mednarodna žirija, ki jo sestavlja 12 uglednih pisateljev in kritikov (po trije za vsako jezikovno območje: slovensko, italijansko, hrvaško in nemško), bo odločala o ožjem izboru kandidatov in o nagrajencu. V primeru neodločenega izida glasovanja članov žirije bo o nagrajencu odločal glas predsedujočega žirije.

2. Nagrado v vrednosti dveh milijonov lir ali iste vrednosti v denarju države, iz katere je nagrajenec, torej glede na državljanstvo nagrajenca, za novelo, ki še ni bila objavljena ali je bila objavljena po 1. januarja 1986, in ne sme presegati dvajsetih tipkanih strani. Avtor ali založnik, ki jo je objavil, jo mora poslati v treh izvodih do 1. februarja 1987 na naslov: Obalna skupnost Italijanov Koper. O nagrajencu bo odločala ista žirija v skladu s pravili, veljavnimi za esej.

Člani žirije na natečaju ne morejo sodelovati.

Obalna skupnost Italijanov Koper

Tržaški partizanski pevski zbor „P. Tomažič“ slavi 15-letnico

Tržaški partizanski pevski zbor „P. Tomažič“ letos slavi 15-letnico obstoja. Za to priložnost bo priredil slavnostni koncert (24. januarja v Boljuncu) in se ljubiteljem partizanske in delavske pesmi, ter pesmi drugih narodov predstavil z novim sporedom. To bo tudi priložnost, da se člani poleg jubileja zbora spomnijo tudi 40. obletnice umetniške dejavnosti in glasbene ustvarjalnosti dirigenta profesorja Oskarja Kjudra.

Koncert, na katerem bo nastopil tudi mladinski zbor oz. skupina „P. Tomažič“, bo pod pokroviteljstvom Republiškega odbora ZB NOV Slovenije in VZPI-ANPI za deželo Furlanijo Julijsko krajino. Zbor je za to priložnost izdal posebno brošuro v

kateri je dokumentirano delo zbora in naglašen pomen, ki ga ima borbena pesem v svetu še danes.

Tržaški partizanski pevski zbor „P. Tomažič“ je v teku svojega 15-letnega delovanja izvedel številne koncerte doma in v tujini. Tako je med drugim imel več turnej v Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo in druge evropske države. Večkrat je gostoval tudi pri nas na Koroškem in nas navdušil s partizansko pesmijo. Razumljivo je, da ima TPPZ „P. Tomažič“ tudi tesne prijateljske stike s Koroškim partizanskim pevskim zborom, s katerim je izvedel že več skupnih koncertov. Zboru ob 15-letnem jubileju obstoja želimo še mnogo uspešnih let pri širjenju borbene, delavske in narodne pesmi.

TPPZ „P. Tomažič“ ob svojem koncertu v Borovljah.

Pred izidom novih števil literarnih revij

Čeprav je staro leto že za nami, še vedno čakamo na revije, ki bi morale iziti konec minulega leta. Vendar to vzlic številnih prostih dnevov ni nič nenavadnega. Branja imamo v teh dneh dovolj, če pomislimo samo na knjižne zbirke in druge knjižne izdaje, ki smo jih pred prazniki dobili v roke.

Kljub temu pričakujemo izid Koroškega mladja, revije „Die Brücke“, ki bi morale biti že v rokah bralcev. Uredniki so nam povedali, da so revije že v tisku in da bodo vsak čas prišle iz tiskarn. Povedali so nam tudi, da bo spet šlo za zanimivo branje. V Mladju bo glavno vsebino sestavljal povzetek pisateljskega srečanja na Obirskem, ki bo kljub časovni odmaknjenosti zanimiv dokument razprav te pomembne prireditve. Objavljeni bodo tudi novi literarni izdelki domačih avtorjev, kot gost v Mladju pa bo tokrat znani avstrijski pesnik Peter Paul Wiplinger, ki ga poznamo kot ognjevitnega zagovornika pravic narodnih manjšin in vseh ponižanih.

Tudi v reviji „Die Brücke“ bo šlo za literaturo in za literarne dosežke in kulturna srečanja v prostoru Alpe-Jadran. Seveda bo v glavnem šlo za prispevke koroških piscev. Več bomo o izidu novih revij zabeležili, ko bomo te dobili v roke, upajmo, da se bo to, kot pravijo uredniki, zgodilo kmalu.

Zanimiva razstava

V Mohorjevi knjigarni v Celovcu pravkar (do 17. t. m.) poteka zanimiva razstava pod geslom: Obleka kot okras. Tam namreč modna oblikovalka Marjeta Angerer predstavlja kolekcijo svojih modnih kreacij. To je za našo razstavno dejavnost gotovo noviteta, ki bo zlasti zbudila zanimanje med ženskami, ki ljubijo modno ekskluzivnost.

Marjeta Angerer (rojena leta 1963) je v letih 1978-83 obiskovala „Modeschule Hetzendorf“ na Dunaju. Že med šolanjem se je udeležila natečaja „TRIUMPH INTERNATIONAL – Bademoden“, na katerem so odkupili njena modela.

V letih 1982 in 1983 je pripravila dve kolekciji za „MODETEAM WIEN“, 1986 pa kolekcijo za „DEUTSCHE MODEMESSE“ Düsseldorf. Trenutno je zaposlena pri tekstilnem podjetju ATON na Dunaju kot oblikovalka ekskluzivnih modelov za butike.

Obisk razstave Marjete Angerer bo gotovo zanimiv – brez dvoma tudi za moške – saj pri razstavi gre za obleko kot okras, kar nazorno prikazuje tudi podoba enega izmed modelov. Torej gre za več kot navadne obleke, gre za umetniško oblikovanje modelov. Marjeta Angerer dokazuje, da je mojster svoje stroke.

36. Slovenski ples

Mladina je prevladovala na letošnjem 36. Slovenskem plesu v dvorani celovskega Doma sindikatov, ki so jo napolnili gostje iz Podjune, Roža in Zilje ter Slovenije. Ob zvokih „Slovenskih muzikantov“ (in petju Edvina Flisarja ter Ingrida Brüggemann) ter zabavnega ansambla GUGU se je razvilo prijetno plesalno vzdušje, ponekod pa se je razvnela tudi vroča politična debata. Med častnimi gosti, ki jih je predstavil predsednik SPZ Tomi Ogris, so bili med drugim: generalni konzul SFRJ v Celovcu Borut Miklavčič, Peter Toš, član IS SRS Danilo Vojsk, predstavnik gospodarske zbornice, Željko Jeglič, predsednik komisije za manjšine in izseljeniška vprašanja pri RK SZDL in številni predstavniki kulturno političnih organizacij s Koroške.

Zgoraj: Skoraj premalo prostora je bilo za goste iz Bilčova. V sredini: Član ansambla GUGU. Spodaj: Predsednik ZSO Feliks Wieser, s soprogo in častnimi gosti.

Prva slika: Dr. Zdravko Inzko in Željko Jeglič. „Slovenski muzikantje“ (2.). Odbornik kmetijske zbornice Janko Zwitter z ženo Gitko (3.). Silvo Ovsenk z znanci.

Občni zbor SPD „Drabosnjak“ na Kostanjah

Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ na Kostanjah je preteklo nedeljo izvedlo svoj redni občni zbor, ki je bil prvič v prostorih društvenega doma, ki tudi nosi ime našega bukvnika. Občnega zbora sta se poleg številnih članov udeležila tudi predstavnika SPZ in KKZ dr. Janko Malle in dr. Janko Zerzer.

V delovnem poročilu je predsednik Janez Lesjak orisal delo društva v zadnji poslovni dobi. Pri tem je bila v ospredju gradnja Drabosnjakovega doma, ki jo je društvo z uspehom zaključilo in dom na posebni svečanosti izročilo svojemu namenu. Lesjak je povedal, da je s strani članov in prijateljev društva v gradnjo doma bilo vloženih nad 1500 delovnih ur; seveda je bilo potrebnih tudi mnogo finančnih sredstev, ki jih je društvo zbralo potom zbiralne akcije, prejelo pa je tudi podpore iz javnih sredstev in centralnih kulturnih organizacij. Poleg doma, je društvo postavilo tudi spomenik Andreju Šusterju Drabosnjaku.

Zato je nekoliko zaostajalo društveno delo, vendar je društvo izvedlo svojo letno prireditev za turiste v Vrbi, prireditev „Pika poka pod gogo“, ki je bila zelo odmevna. Občni zbor je sklenil spremembo društvenih pravil, k društvu daje status splošne koristnosti, torej večje davčne ugodnosti. Občni zbor je sprejel tudi načrt za bodoče delo, ki bo vsebovalo tradicionalne prireditve, izobraževanje odraslih, večer domačih pripovednikov in drugo. Soglasno je bil za častnega člana imenovan dr. Pavle Zabltnik, ki ima posebne zasluge pri raziskovanju dela A. Š. Drabosnjaka. Občni zbor sta pozdravila predstavnika SPZ in KKZ.

Za predsednika je ponovno bil izvoljen Janez Lesjak, za podpredsednika, Hanzi Dragaschnig, za tajnika Ivan Lukan, za blagajnika Joachim Lesjak, v širši odbor pa so bili izvoljeni še Kristian Zeichen, Herman Mačnik, Milan Kupper in Frida Lukan.

Silvestrovanje v Borovljah

Slovenska prosvetna društva iz Borovelj, Slovenjga Plajberka, Šentjanža in Sel-Kota so tudi letos priredila na Silvestrovo v boroveljski občinski hiši tradicionalni ples v Novo leto. Poleg bogatega srečolova so poskrbeli tudi za poskočno glasbo, katero je prispeval ansambel „Fantje treh dolin“. Po kratkih pozdravnih nagovorih Melchiorja Verdela in Kristijana Ogrisa je dvorano zajelo dobro vzdušje, tako da so številni obiskovalci boroveljskega silvestrovanja z dobro voljo in v prijetni družbi pričakali Novo leto 1987.

Arihava peč

(Nekaj spominov na dr. Pušnika)

10. 1. 1983 nas je nenadoma zapustil dr. Kristijan PUŠNIK, živinozdravnik, lovec in zaveden Slovenec. Bil je član in velik prijatelj SPD „Kočna“ v Svečah. Zaradi tega je za praznik vnebohoda (20. maja 1982) povabil ves moški zbor v svojo lepo lovsko kočjo na Arihavi peči. Ker sva bila že starejša semestra, je naju najbolj mendlal **strmi klanec „Humprh“**. Ko sva hodila čez Humprh, sva se večkrat ustavila in rajni „dohtar“ mi je povedal tedaj marsikaj zanimivega. Na Humprzu je bilo nekdaj res **humprsko** (Hollenburg). – Na Bleščeči je živel v starih časih kmet **Bleščečnjak**. Njegov skedenj je stal ravno tam, kjer je zdaj **slovenska kočja**. Na Bleščeči so še leta 1866 sejali oves. Želi ga pa niso več, ker ga je prej zapadel sneg. – Bleščeči planini so med vojnami začeli praviti tudi „**Rošalm**“, ker je baje pasla skupina vojakov nekaj dni konje tam?!

Na Bleščeči je **vrelec „pri Sovnicah“** (Salzquelle). Arihava peč je dobila svoj naziv po kmetu **Arihu** – to je najbrž naša domača varianta krstnega imena Heinrich –, ki je živel nekdaj pod Arihavo pečjo, čeprav tam spo-

daj danes nobene sledi ni več videti. Na Arihavi peči si je postavil rajni dr. Pušnik svojo lovsko kočjo. Okoli kamina je vgradil dva dobava trama, ki ju je dobil v „staram Rožičavam“ hlevu v Svečah. Osmojena sta menda še od velikega požara leta 1811, ko je v Svečah zgorelo vse skupaj 38 poslopij (kakor je zapisano v kroniki). – Stari ljudje v loški fari so še do nedavnega pomnili, da je vpil večkrat kmet Bleščečnjak dol na Ariha: „Kam pa pojda v ndelo k meši: na Ziljo (Marja na Zilji) al pa v Puhdrjane?“

Anton Feinig

Opomba uredništva: Zgornji dopis na prošnjo objavljam v celoti in nespremenjen, vendar opozarjamo, da se ne strinjamo z vsemi trditvami in ugotovitvami, ki jih navaja avtor, kakor večkrat tudi pri njegovih imenoslovskih prispevkih v koroškem radiu, velja to zlasti tam, kjer prihaja njegova „feinigavščina“ v nasprotje s pravili slovenskega pravopisa. Sicer pa bi bilo zanimivo in koristno, če bi se k takim vprašanjem oglašili tudi resnični strokovnjaki.

Loče

Preteklo soboto je SPD „Jepa-Baško jezero“ vabilo k Pušniku na domači večer s predvajanjem video-filma ter sledečo prosto zabavo. Film je bil delen prikaz delovanja domačega društva in življenja našega rodu pod Jeko v obče. Kar lepo številno domačinov je z zanimanjem sledilo dogajanjem preteklega leta, ki jih je na filmski trak posnel tajnik Joško Wrolich. Na televizijskem ekranu smo se enkrat spremljali pohod po Rutah, poslušali besede vodika Nečka Taupe, uživali gostoljubnost Mikulove hiše, se seznanjali z zanimivostmi davno preteklih časov ter še enkrat doživljali družbo, komaj dobrih štirinajst dni po tistem, umrlega prijatelja, častnega društvenega predsednika Otmarja Simčič, Pojecovega očeta. V naslednjem je bila videti pokušnja mošta v Ločah, pranganje v Rutah, kratek izvelek folklornih večerov ter praznovanje petstote obletnice rutarske cerkve. Prisrčno je bilo tako obujati spomine, gledati obraze rojakov, ki jih medtem že pokriva gomila – na traku živijo naprej, se pogovarjajo, se smejejo... Zares ti urejeni posnetki predstavljajo pravo dokumentacijo našega življenja v tem kraju in so dragoceni spomini bodočim rodovom. Tajnik Joško je za letošnje leto obljubil še širše zajeti delovanje in utrip našega življa v okolici Baškega jezera, še prav posebno se namerava posvetiti originalom s tega področja, kar je nedvomno toplo za pozdraviti. S tem bo gotovo mogoče rešiti še nekaj narodnega blaga in izročila pred dokončno pozabo, kamor ga je že dober del izginilo.

Po tem sprehodu skozi lansko leto so nas poklicali godci z veselimi vižami zopet nazaj na prag novega. Ob plesu in v prijetni domačnosti se je iztekel ta, mrzli, zimski večer.

Živžav na Hodiškem jezeru

Od blizu in daleč se v teh dneh vozijo drsalci na zamrznjeno Hodiško jezero. Debela ledena plast pokriva privlačno jezero in gladka površina nudi najboljše pogoje vsem, ki pridejo z drsalnimi čevlji, s sankami, z otroci in psi. V nedeljo popoldne se je zbralo prav gotovo nad 2000 ljudi na ledeni površini Hodiškega jezera.

Prireditve

ŠENTLIPŠ

KONCERT

Čas: v nedeljo, 11. januarja 1987, ob 9.30 (po maši)
Kraj: v farni dvorani v Št. Lipšu
Nastopajo: Oktet iz Sodražice na Dolenjskem – vodi Tone Lavrenčič; Plazniška dekleta – vodi Irena Brežjak; Šentlipski kvintet – vodi Pavel Stern
Prireditelj: Farna mladina v Št. Lipšu.

BILČOVŠ

FRIEDRICH JERINA (oljnate slike)

Kraj: Galerija „BI“ v posojilnici Bilčovs
Razstava je odprta do konca januarja 1987

CELOVEČ

Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev vabita na **PODELITEV VIII. TISCHLERJEVE NAGRADE ZGODOVINARJU prof. BOGU GRAFENAUERJU** v petek, 23. januarja 1987, ob 19.30 uri v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma v Celovcu, 10.-Oktober-Straße 25
Glasbeni spored bo oblikoval moški pevski zbor „Jepa-Baško-jezero“

CELOVEČ

KONCERT DUŠANA KRAJNCA (pozavna)

Čas: v petek, 16. januarja 1987, ob 19.30
Kraj: Modestov dom v Celovcu
Prireditelj: Krščanska kulturna zveza, Glasbena šola, Slovensko kulturno društvo v Celovcu in Modestov dom.

ŠMIHEL

SKAPINOVE ZVLJAČE (Moliere)

igra v treh dejanjih

Čas: v nedeljo, 18. januarja 1987, ob 14.30
Kraj: farna dvorana v Šmihelu
Prireditelj: KPD Šmihel
Igrajo: domači igralci

CELOVEČ

Kulturno društvo Pri Joklnu vabi na odprtje razstave del **MONIKE KIRCHER „Novosti na papirju“** akvareli
v sredo 14. 1. 1987 ob 20.00 uri

Velika puntarija

Vabimo vse igralce in statiste

„Velike puntarije“ na **OGLED VIDEO KASETE** in zakusko

v sredo 14. 1. 1987 ob 19.00 uri v gostilni Hoinik v Mokrijah. Svojo udeležbo javite telefonično do torka 13. 1. 1987 na Slovensko prosvetno zvezo: (04222) 51 43 00 – 20.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 8. januarja 1987

Za 100 dinarjev dobite	2.30 šil.
Za 100 dinarjev plačate	3.00 šil.
Za 100 lir dobite	0.98 šil.
Za 100 lir plačate	1.04 šil.
Za 100 mark dobite	695.30 šil.
Za 100 mark plačate	711.60 šil.

Novoletni koncert SPD „Danica“ v Šentprimozu

Novi vokalni ansambel SPD „Danica“ je navdušil s svojo kvaliteto.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjuni že več let prireja novoletni koncert, ki je med prebivalci v Podjuni osvojil že veliko priljubljenost. Tokrat so (4. januarja 1987) v kulturnem domu Danica v Šentprimozu sodelovale domače skupine, kot gost pa moški pevski zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana.

Predsednik društva, Stanko Wakounig, je ob tej priložnosti med številnim občinstvom pozdravil prijate-

lja iz Grebinja Hansa Moserja, tajnika Zveze slovenskih organizacij dr. Marjana Sturma in druge funkcionarje.

Predsednik je vsem zaželel srečno novo leto, izkoristil pa je tudi priložnost, da se zahvali tistim, ki podpirajo društvo moralno in gmotno, zlasti našim centralnim organizacijam, javnim forumom in drugim. Posebno pa se je zahvalil vsem, ki kulturno delujejo in ki skrbijo, da poteka življenje v

domu brezhibno. Zahvalil pa se je tudi vsem, ki hodijo na prireditve in tistim, ki društvu izražajo svojo simpatijo in zagovarjajo njegovo dejavnost. Seveda je Wakounig poudaril velik kulturni pomen društva, saj po svoje Šentprimozu in občini sploh daje značilno podobo, ljudem pa možnost za kulturno udejstvovanje, zlasti mladini. Čeprav je glasbena dejavnost najmočnejša, je predsednik dejal, da v društvu razvijajo tudi druge oblike kulturnega dela, a so zaradi številčnosti pri zborovskem petju manj opazne, toda tisti, ki vedo zanje, jih tudi cenijo.

Koncert je bil lepo doživetje, že zaradi pestrosti sodelujočih in sporeda. Mešani pevski zbor SPD „Danica“ je nastopil pod vodstvom Hanzija Kežarja, kateremu pomaga tudi mladi Stanko Polzer; kvaliteto je izvajal skladbe slovenskih in drugih skladateljev. Mladinski (mlajši) zbor sicer vodi Sonja Marko, zaradi boleznj pa je vskočila Astrid Hobel. Ta zbor je zapel štiri skladbe Lenčke Kupper in z njimi navdušil občinstvo. Franc Starc je s škocijanskimi pevci prišel s šopkom slovenskih narodnih in umetnih pesmi in bil nagrajen z burnim aplavzom.

Drugi del koncerta je oblikoval vokalni ansambel „Danica“ in sicer pod vodstvom Stanka Polcerja. To je bil nov sestav in je nastopil tudi z modernim in mednarodnim sporedom. Ansambel je potom šaljivih verzov predstavila Danica Kežar. Njihov nastop je bil pravo presenečenje, zato so jih tudi poslušalci navdušeno sprejeli. Tudi pop-skupina ZMEDA je nastopila z novim sporedom: tokrat je dodala tudi polke, sicer pa je izvajala svoje skladbe.

Novoletni koncert je potekal v zadovoljstvo vseh, zato pa so pri SPD „Danica“ sklenili, da bodo tudi prihodnje leto spet vabili na novoletni koncert. Za njihovo ljubezen do glasbe, smo jim iskreno hvaležni.

Bekštanj – seja občinskega odbora

Na zadnji občinski seji minulega leta dne 19. 12. je bil predložen proračun za leto 1987, ki je bil v višini 75,4 mil. šil. rednega ter 10,6 mil. izrednega bižaja tudi sprejet. Skupna vsota ne dosega višine lanskega leta, to pa delno zato, ker je bila ustanovljena posebna turistična zveza s samostojnim gospodarstvom in lastnim proračunom. Župan inž. Helmut Hatze je v svoji obrazložitvi omenil, da bo občina kljub splošni štednji tudi v prihodnjem letu v stanju dajati gospodarstvu nove impulze. Podprla pa bo prvič z 1 mil. šil. ureditev kolesarskih stez ter s 4,8 mil. šil. skrbela za ureditev obstoječih, odnosno gradnjo novih cest. Delen ugovor je sledil s strani VP ter FPÖ na nameravano zvišanje živinskega zavarovalnega fonda in krajsanje prispevka za rejo plemenske živine. Za perzonalne stroške je predvidenih 17,8 mil. šil., medtem ko znašajo prispevki za socialne ustanove, šole itd. 16,2 mil. šil., za štiri otroške vrtnice v občini še dodatno 3,6 mil. šil.

Prav v zvezi s tem ter kot nek celotni prerez občinskega delovanja pa je zastopnik EL Folti Kargl izrazil žalostno dejstvo, da slovenski otroci niso deležni vzgoje v materinem jeziku v enem izmed teh in so tako primorani iskati te izven občinskih meja. S tem, da je izvršeno tudi že ločenje slovensko in nemško govorečih otrok v najmlajših letih, ki v nadaljevanju pogojuje pomanjkanje prijateljskih vezi med temi, kar nikakor ni koristno dobremu sožitju med obema narodoma. Opozoril je tudi še na zapostavljanje v kulturnem pogledu, kjer se na primer turistični urad le

nerad (skorajda nič) poslužuje slovenskih tamburašev ali da se v raznih reklamnih publikacijah obstoj in slovenski dejavniki enostavno zamolčijo. Zaključil je z ugotovitvijo, da zadnjih 40 let ni prineslo dosti pozitivnega manjšini in zato pozval vse mandatarje, da skrbijo za složnost v naši občini, naši domovini in se zavzemajo za enakost osnovnih pravic vsakega občana. Tem spravnim besedam pa je sledilo deloma ogorčeno nasprotovanje mandatarjev VP Stauniga in Koflerja ter Harnischa s strani SPÖ. Govor je bil o pretrdih besedah, o taktiki z lomilko in podobno.

Edino zastopnik VP Drago Ulbing se je zavzel za mandatarja EL ter opozoril navzoče, da so po rodovniku vsi več ali manj povezani s slovensko tematiko, bodisi po prednikih ali so ji sami nekoliko blizu še danes. Dodal je še, da bi morali biti veseli, da je med njimi nekdo, ki se še aktivno zavzema za pravice slovenske narodnosti v občini.

Problem dvojezične skupine v enem izmed štirih občinskih otroških vrtecev pa je bil z ozirom na finance (Harnisch SPÖ) zbrisan z mize, medtem ko je VP menda o tem vendarle dosti razpravljala v svojih vrstah, vlogo EL pa odklonila delno tudi zato, ker le-ta doslej nikoli ni podprla njenih teženj.

Skratka vsak izgovor je dober, kadar gre za slovensko narodno skupnost – besede o ohranitvi miru, dobrega medsebojnega sožitja pa ne morejo biti več, kot ena sama pretveza, ki niti ni v skladu z božičnim mirom.

Rožek – veselo svatovanje

Zadnjo soboto preteklega leta sta si v rožekski fari obljubila večno zvestobo dva mlada človeka, ki izhajata iz znanih, narodno zavednih slovenskih družin. Nevesta Margit Lesiak, Postranjakova hči iz Rožeka in ženin Jožej Wutti, Mikulovec iz Rut, Pajevcov sin iz Ločila. Mladoporočnica sta, kot njihovi starši in svojci, prizadevna in zelo delovna kulturnika odnosno gospodarstvenika ter vse-naokrog priljubljena.

Poročno mašo je daroval sorodnik Peter Sticker in za glasbeni okvir sta poskrbela rožekski cerkveni zbor ter moški zbor SPD „Jepa-Baško jezero“, čigar odbornik je tudi Jožej. Po opraviu je bila velika gostija v restavraciji Forellenhof v Ledincih s stotimi svati. Tam so novoporočnica

proslavili in jima čestitali k življenjski zvezi prijatelji od cerkvenega zbora, SPD „Markovič“ ter društveni moški pevski zbor iz Loč. V kratkih besedah je naslovil predsednik SPD „Jepa-Baško jezero“ nekaj resnih misli zakonskemu paru in navzočim svatom. Spomnil je na žrtve Mikulove hiše s posvetilom: Padel je naš narod – tekla naša kri – prost, da vstane narod – dom, da nam stoji.

Dejal je, da iz teh korenin naj črpa mlada gospodarja moč in življenjsko silo v bodočih dneh. Dodal je prvemu posvetilu še svojega z besedami: Vstal je novi narod – Mikulov dom vzcveti – trd ostal bo narod – ki na njem živi.

Mlademu paru še enkrat naše, vse najboljše želje in čestitke.

Boris Pahor:

Kako od želje do resničnosti

Bodimo eno po duhu in ljubezni, a ohranimo svoje lastne obraze.

Srečko Kosovel

Ko sem bil letos maja gost katalonskih prijateljev na slovesnostih ob priliki II. kongresa katalonskega jezika, me je seveda prevzela veličastnost, s katero so tako oblast kot ljudje slavili potrditev svoje dolgo časa zanikane samobitnosti. Prav tako me je očaralo navdušenje sedemdesettisoč mladih ljudi, ki so dolgo v noč pod Gaudijevimi stolpi zaneseno sledili ljubljnim pevcom. In čutil sem seveda zadoščenje, da se je predsednik Generalitat Jordi Pujol zanimal za težave, ki jih imamo z nacionalisti v Trstu; pa tisto nedeljsko dopoldne, ko so barcelonske oblasti zaprle promet pol kilometra Passeig de Garcia in tako dobile čudovito plesišče za ensemble iz cele Katalonije, ki so se živeli v ritmu sardane na čast vseh orgoženih jezikov sveta! Vendar pa še bolj kot ta eminentni dokaz solidarnosti, ki je obluba nove Evrope, kateri bodo prav doslej zamlčani narodi prinesli oznanilo doslednega humanizma, me je tiste dni spremljala zavest, da so Katalonci zmogli tako darežljivo razmerje do zapostavljenih skupnosti zato, ker so sami v svoji občestveni viziji našli potrditev skupne usode. Šestnajst dni namreč, kolikor so trajale akademije in študijska srečanja, so bile v ta edinstveni ekumenizem zajete vse katalonske pokrajine, tako predvsem matica v španski državi, tako Rosello v francoski državi, tako samostojna Andora, tako osamljena diaspora mesta Alghera na Sardiniji.

Saj, in ko sem stopal po neskončni Diagonali in imel s sabo katalonski izbor Kosovelovih pesmi La barca d'or, ki mi jo je pred odhodom ljubezno odstopil Drago Jančar v uredništvu Matic, sem živo občutil, da slovenski ljudje šele zadnje čase začenjamo v resnici skrbeti za usodo vsega svojega rodu. Bolj kot doma sem se tam zavedel, kako dolgo smo bili zagledani v razredni univerzalizem, v univerzalizem tehnik in standarda, medtem ko smo zane-marjali resnico, da smo samo z zvestobo svoji biti lahko ustvarjalni del tiste federalistične jutrišnje Evrope, ki je edina demokratična alternativa današnji prevladi centralističnih državnih močotcev.

In ko sem tam, na tistih avenijah, ki se ti zdi, da peljejo na konec sveta, na enem izmed pozdravnih obiskov, s katerimi so se ponašali drogovi barcelonske metropole, opazil napis, ki je ljudi opozarjal na prijateljstvo dveh milijonov po slovensko govorečih ljudi, sem si zaželel, da bi slovenska republika čimprej našla obliko bolj izrecne potrditve svoje identitete; da bi njen status srednjeevropske entitete prišel vseskozi pra-

Andrej Kokot:

Rad bi vrh Karavank zavriskal na obe strani

Novoletno poslanico naj vam napišem? To vendar počnejo veliki možje, ki imajo vpliv, ljudje, ki stojijo sredi dogajanj, ki imajo v rokah oblast, s katero krojijo našo usodo. Pa je vendar spodbudno, če pisateljevi besedi pripisujete lepo veljavo. Tudi zame v tej prokleti osa-

kar govorijo politiki, postaja resničnost...

Jož, zašel sem, zapadel sem nespodobnim mislim odkrivanja raja na zemlji. Moj posel pa je odkrivanje vsakdanjih reči, preganjanj laž in krivice – in hvaležen sem, da to smem početi, čeprav jemlje voljo, moč in vero v pravičnost, in je naporno siziofsovo potenje. Zato upam, da ne bom popolnoma otopel, da bom še tolel na oklep

snil roko, zaklical srečno 1987! in povedal, da bom še počel to, kar drugim ni po volji: branil bom svojo besedo in svojo trmo. Če bo šlo samo to, bo že mnogo.

Ivan Potrč:

Pisateljeva beseda in zadušljivi dan

To, kar ste napisali o tej toliko počasnici pisateljski besedi, se že samo po sebi bere kot novoletna poslanica – vendar pa, kar se mene tiče, z njo, s to pisateljsko besedo, nisem tako zvišen zadovoljen, celo vedno manj sem zadovoljen.

Bolj in bolj živimo v času, ko je to (pa recimo do včerajšnjega dne) tako zvišeno pisateljsko besedo začel preplavljati naš kdaj tako prazen in kdaj tak zadušljivi dan – saj vse premalo pove, premalo zaživi, vse prehudo postaja sama sebi poglavitni namen in hkrati poslednje izmišljevano razodetje. Vse prehudo in prehitro se gremo literaturo, literaturo, ki je komaj kdaj še podoba ali vsaj odsev naše bolečine ali radosti, ki jo sami začutimo, ali pa jo začutimo s svojim ali z našim svetom.

Gre za resnico, za tisto resnico, ki jo pisatelj iz svoje najgloblje nuje izpoveduje. Se pravi, da gre za pisateljsko resnico, ki pa tolikokrat tudi zaželeni ni, naj nosi njegova družba še tako pravičniško, še tako svetniško ali karizmatično obličje. In tako danes, ko grem že proti koncu s svojim pisateljevanjem, morem in že smem povedati, kako je bil v nekem, in to že v zgodnjem povojnem času, v neki naši prvobitni socialistični zagnanosti, ko sem za kratek čas celo prenehal s pisanjem, da, kako je bil zame kot pisatelja najčudovitejši tisti dan, ko sem do zadnjih vlaken svoje pameti dognal in se zavedel, kako mi je znenada najdragocenejša spoznanje, do katerega sem se dokopal, kako je kdaj bilo in kako bo tudi jutri z nami pisatelji v vsaki družbi, enako – vedno bo največ veljala tista pisateljska beseda, ki bo pisateljsko resnico svojsko in doživeto izpričevala.

In tako naj bo poslej to moje tako trpko in tako do poslednje besede zaobljubljeno ali zapriseženo pisateljsko spoznanje tokrat tudi novoletna poslanica vsem, ki jim bo šlo pri pisateljevi besedi vedno za njegovo z radostjo in z muko, da, kdaj tudi z lastno krvjo izpričevano pisateljsko resnico.

Pisateljeva beseda za novo leto

Uredništvo Književnih listov (priloge Dela) je povabilo slovenske pisatelje, da ob prestopu iz starega v novo leto napišejo novoletno poslanico. Vabilu se je odzvalo lepo število pisateljev z vsega slovenskega kulturnega prostora – tudi iz zamejstva.

Odločili smo se, da prispevke treh avtorjev ponatisnemo v našem listu, ker menimo, da so njihove misli pomembne tudi za naše bralce, saj govorijo o aktualnih rečeh, ki zadevajo narodne skupnosti, problem pisatelja v našem času in njegovem poslanstvu: razkrivati laži in braniti resnico.

Uredništvo

vilno do izraza. Saj je vendar logično, da samo v zvestobi prostoru, ki jo je izoblikoval, lahko ohrani svojo ekonomsko, politično in kulturno posebnost. Zahtevnost tega zgodovinskega trenutka pa danes občutijo vsi slovenski ljudje, kjerkoli naj živijo. To se pravi, da gre za zavzetost za tisto kulturno sintezo, za katero se je pred šestimi desetletji izjavljal Kosovel, ko je razmišljal o razčetrtnju slovenskega telesa. Da, da do take sinteze ne bo moglo priti brez odprave nazorskih zamejenosti, brez dialogičnega pluralizma, brez novega poudarjanja zgodovinskega spomina, ki bo edini lahko mladim generacijam omogočil nadaljevanje izročila v soglasju z razvojnimi potrebami časa.

Tako sem čutil in želel na barcelonskih ulicah, tako tudi potem, ko so nam na banketu za 1200 povablencev v srednjeveški ladjedelnici pripravili celo menu iz jedi iz matične in ne-matične Katalonije. Tedaj sem na tistem želel, da bi do vseslovenske renesanse v resnici prišlo in da bi bila takrat tista slovenska agape naše potrdilo za jutrišnji dan.

Ob začetku leta, ki se napoveduje, zdaj tedanje želje podoživljam in jih posredujem vsem, ki lahko pripomorejo, da postanejo resničnost.

melosti, ki me s svojo resničnostjo dela še manjšega, kot sem. Zato taka iskra spodbude v hipu ugasne, in mi ni več do pisanja lepih zvencev besed, zaviti v naslov „NOVOLETNE POSLANICE“. Kako naj dajem popotnico za prestop iz starega v novo leto, ko me stiska v goltancu, da komaj še diham, in sam ne vem, kam s svojo brezupnostjo, s katero se soočam iz dneva v dan? Saj bom zasenčil še tisto trohico upanja v nekaj lepšega, tistega, kar si želimo v teh prazničnih dneh. Skušnja iztekajočega se leta mi ne dopušča prestopiti okvir svoje majhnosti, katere resničnost je iz leta v leto bolj kruta.

Pretežko je breme, da bi se dvignil in pokukal naprej, kaj šele, da bi napisal kaj spodbudnega, opogumljajočega. Pa bi kaj takega rad storil, iz srca rad! Rad bi splezal na najvišji vrh Karavank in zavriskal na obe strani, povedal, kako sem srečen, presrečen, ker so sklenili, da ne bodo uničili skupne dvojezične šole na Koroškem, da bodo prepovedali vse, kar nasprotuje razvoju naše narodne skupnosti, da bodo odpravili kompleks „ogroženosti“ močnejšega in da bo našo deželo prevzela vizija enakopravnosti. Napisal bi pesem Hvalnico, tako, ki bi izzvenela kot himna, s katero se prisega zvestoba in ki izpoveduje, da tisto,

zaplankanosti, zapostavljenosti in pozabe, da mi ne bo dana beseda le ob takih svečanih trenutkih, da bom kdaj lahko spregovoril tudi o drobnih, a zame pomembnih rečeh.

A vseeno upam – in želim, da bom v prihodnje obdan z več človečnosti, več srčne kulture in manj častihlepni obrazov in domišljavih butic. Svornost, ki bo z nami šla tudi v novi čas, od nas terja tovarištvo, iskrenost, skromnost in ljubezen do svoje – materine besede, odpoved lakomnosti, ki postavlja ob stran vse dobro v človeku in hromi občutek za skupnost.

Rad bi srečaval ljudi, ki prihajajo z onstran tostran meje, takih s Presernom in Cankarjem v srcu in ne takih, ki kakor smešne figure s plastičnimi vrečkami – kot v burleski – tekajo od marketa do marketa in se s slabo vestjo vračajo v svojo domovino. Rad bi srečal pesnike, pisatelje, politike, delavce in kmete, take s Korotanom v srcu, take, ki vedo, kaj nas družijo, ki poznajo našo zgodovino. Sam bi tudi rad večkrat šel v kraje matične dežele, ne z mislijo „daj in varuj“, ampak s čisto človeško potrebo, da od blizu spoznam kulturni utrip matičnega naroda, ki je za pisatelja na robu dogajanja velikega pomena.

Želel bi, da bi vsem prijateljem sti-

Stran za mlade bralce

„Živali preganjajo lovca“ – Poslikana čelnica čebelnjega panja (Koroška, 1906). Poslikane panjske čelnice so slovenska posebnost. Slikali so jih od sredine 18. stoletja do začetka 20. stoletja. Kmalu jih bo Slovenska prosvetna zveza razstavljala v Kulturnem domu na Radišah.

Jager gre na jago
u to globoko drago,
hoj-li! hoj-lo!
oj, zajček dober bo!

Medved' so ga dobili,
so ga na tla pobili,
hoj-li! hoj-lo!
zdaj jagra več ne bo!

So zajci se smejali,
k' so jagra pokop'vali,
hoj-li! hoj-lo!
zdaj jagra več ne bo!

Lisica je plesala,
k' je jagra pokop'vala,
hoj-li! hoj-lo!
zdaj jagra več ne bo!

Medved se je tresel,
k' je križ pred jagrom nesel,
hoj-li! hoj-lo!
zdaj jagra več ne bo!

Volk je pa zatulil,
ker je pogreb zamudil,
hoj-li! hoj-lo!
zdaj jagra več ne bo!

Žerjavi in jerebi
so bili pri pogrebi,
hoj-li! hoj-lo!
zdaj jagra več ne bo!

Kaj se dogaja v pekarni MIŠMAŠ?

Na koncu vasi je stala velika, nizka hiša z napisom: PEKARNA MIŠMAŠ. Pod hišo je tekel živahen potok, ob potoku je stal mlin, ki je mlel moko za pekarno.

Mišmaš je bil majhen možiček z dolgimi črnimi brki, ki so bili videti kot dva mišja repka, in imel je bleščeče se črne oči, podobne mišjim. Bil je tako majhne postave in tako navihano je gledal, da so mnogi vaščani trdili o njem, da je škrat – in čisto mogoče je to tudi zares bil. Pekel je pa tako dober kruh, tako hrustljave rogljičke, tako dišeče piškote, da so kupci prihajali k njemu iz vseh sosednjih vasi. Mišmaš je že navsezgodaj zjutraj stal za prodajnim pultom, pred pekarno pa se je vila dolga vrsta ljudi, ki so cedili sline – tako lepo je dišalo iz pekarnice.

„Kako to, da nimate nobenega pomočnika? Saj vendar ne morete vsega speči sami, gospod Mišmaš!“ so spraševali ljudje.

Mišmaš je samo pomigal z brki, navihano pogledal, odgovoril pa ni. Mišmaš sploh ni veliko govoril. Samo včasih, kadar je kdo s polnimi usti kruha zamomljal:

„Joj, kako je ta kruh dober, gospod Mišmaš!“ – Samo takrat je Mišmašu pod brki zaigral nasmeh, in če je bil prav posebno dobre volje, je zamrmral:

„Bogžegnaj.“
Zvečer, ko so ljudje po hišah

zaspali, so se Mišmašu živo zaiskrile oči, vzel je leščerbo in se odpravil po strmih stopnicah v klet. Z velikim ključem je odklenil težka, škripajoča vrata in stopil v podzemno dvorano. Tu so ob stenah iz rezanega kamna stale visoke police, na njih pa vreče z moko, zdrobom, soljo in sladkorjem, malo dalje so stali veliki vrči smetane in mleka, zavitki kvasa vseh vrst in vrečice testa, zadaj pa je žarela stara krušna peč.

Mišmaš je za seboj zapahnil vrata, se ozrl okoli sebe in glasno tlesnil s prsti.

Iz zbirke „Zlata slikanica“ Mladinske knjige, urednik Niko Grafenauer; ilustrirala in opremila Marija Lucija Stupica; oblikovala Vlasta Zagorski.

Lili Novy:

Tu na ledu sredi snega

Tu na ledu sredi snega
se na Urško goska krega:
„Kaj podila nas iz hleva
sredi zimskega si dneva?
Zdi se sneg ti pašna trava?
Mar naj kdo po ledu plava?
Pa čeprav bo drugič zgaga,
s tabo več ne grem od praga!
Giga

gaga
giga
gaga!

Ilustrirala: Marija Vogeltnik

Slonček športnik

Izšlo v zbirki PEDENJPED – Založila Mladinska knjiga – Uredil Niko Grafenauer – Ilustrirala Lidija Osterc.

Kolovrat

Bolj če bo pridna pozimi predica,
dlje bo rožljala pod palcem petica.

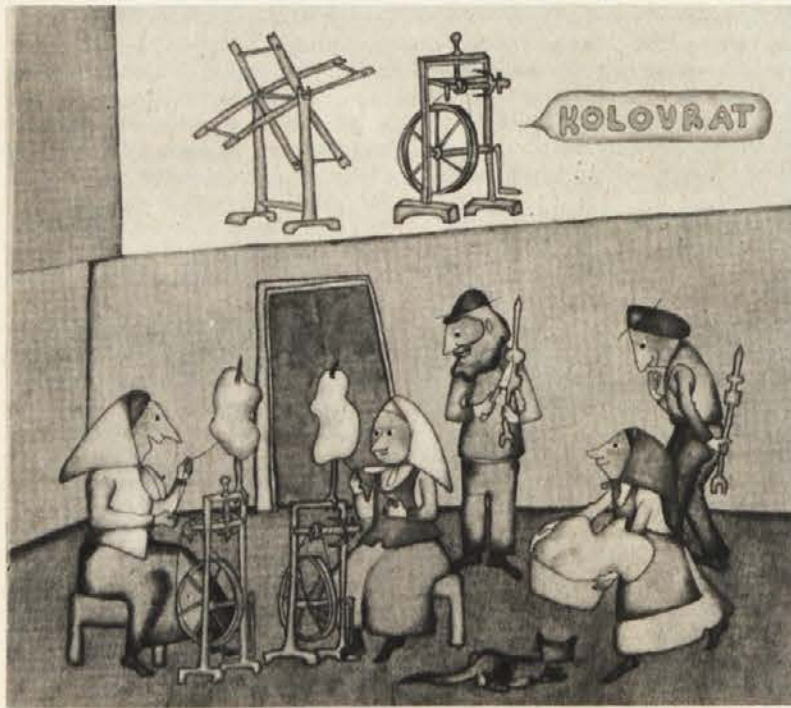
Pregovor, ki je danes že pozabljen, kaže, koliko je še v preteklem stoletju pomenilo delo slovenskih žena in deklet pri kolovratu. Predle so v dolgih zimskih večerih pozno v noč, saj je bilo treba sprestiti laneno in volneno prejo za obleko, za spodnje in za posteljno perilo. Večkrat so se v eni izbi zbrale predice iz več sosednjih hiš. Med prejo so pele in si pripovedovale zgodbe in šale, da jim je šlo delo laže od rok. In da jim ni bilo dolgčas, so se jim včasih pridružili še fantje.

V minulem stoletju je imela vsaka kmetija vsaj enega, če ne kar več kolovratov. Kolovrat je bil nepogrešljiv del bale, ki ga je nevesta pripeljala na ženinov dom. Bolj revne so se morale zadovoljiti s preprostejšimi, premožnejše pa so si privoščile

bogato okrašene. Najlepši del je bila izrezljana preslica. Dekletom so jih v znak ljubezni in za spomin rezljali njihovi fantje. Zato se preslice po okraških zelo razlikujejo med seboj. Vsaka posebej kaže, koliko je bil spreten fant, ki jo je rezljal, in koliko se mu je zdelo vredno potruditi se za dekleta.

Predle so žene tako, da so s spretnimi prsti sukale predivo s kodelje v nit. Napredena nit se je neprestano vrtela in se navijala na motovilo kolovrata. Motovilo pa je enakomerno obračalo kolo, ki ga je predica poganjala z nožnim pedalom. Spretnejša ko je bila, tanjša in bolj enakomerna je bila spredena nit.

Danes so redka dekleta, ki bi še znala presti. Kolovrati, kolikor jih je še, se pozabljeni praše na kmečkih podstrešjih. Še več jih boste nemara našli v sodobnih stanovanjih, kjer samevajo po kotih le za okras.

Iz slikanice „Kmečka abeceda“ (dr. Marija Makarovič) – Zbirka PELIKAN, Mladinska knjiga (1979) – Ureja Niko Grafenauer – Ilustrirala in opremila Lidija Osterc.

RADIO-TELEVIZIJA

TV LJUBLJANA

Petek, 9. 1.: 9.00 Poročila – 10.00 Po belih in črnih tipkah – 15.55 Mozaik – 17.25 Poročila – 17.30 H. Ch. Andersen: Kresilo – 17.45 Z vrha – 18.15 Izkušnje in preizkušnje – 18.45 Risanka – 19.00 Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Vdove – 20.55 Novi Pacifik – 21.55 Jazz na ekranu – 22.30 Dnevnik – 22.45 Igrani film.

Sobota, 10. 1.: 8.00 Poročila – 8.05 Čiv čiv, še dolgo bom živ – 8.20 Slovenske ljudske pravljice – 8.45 O. Župančič – N. Grafenauer: Abeceda na polju in v gozdu – 8.55 H. Ch. Andersen: Kresilo – 9.10 Smogovci – 9.40 Kačji ris – 9.55 Ritem – 15.15 Rokomet – 16.35 Da ne bi bolelo – 16.55 Poročila – 17.00 Košarka – 18.25 Na zvezi – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Knjiga – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Igrani film – 23.50 Nočni spored.

Nedelja, 11. 1.: 8.10 Poročila – 8.15 Živ žav – 9.10 Lutkovna oddaja – 9.20 Svetovni pokal v smučanju – slalom (ženske), prenos 1. teka – 10.15 Z vrha – 10.55 Svetovni pokal v smučanju – superveleslalom (moški) – 11.50 Svetovni pokal v smučanju – slalom (ženske), prenos 2. teka – 12.30 Šopek domačih – 13.00 Poročila – 13.05 Show express – 13.40 Pearl – 15.15 Slovenci v zamejstvu – 15.45 Točno opoldne,

ameriški film – 17.05 Televizija zvezd – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: kino – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Pisma: kako postati šef – 20.45 Onkraj smučišča, nemški kratki film – 21.15 Športni pregled – 21.45 Poročila.

Ponedeljek, 12. 1.: 9.00 Zrcalo tedna – 9.20 Pogled na Jemen, dokumentarna oddaja – 16.20 Teletekst – 16.25 Mozaik – 17.10 Poročila – 17.15 Čiv, čiv, še dolgo bom živ – 17.30 Ne daj se, Floki – 18.00 Otroški festival v Ankari – 18.45 Risanka – 19.00 Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Dragulj v kroni – 20.55 Aktualno – 21.35 Dnevnik – 21.50 Plešalec.

Torek, 13. 1.: 9.55 Svetovni pokal v smučanju – veleslalom (moški), prenos 1. teka – 10.55 Poklicno usmerjanje – 11.55 Jezikovni utrinki – 13.20 Svetovni pokal v smučanju – veleslalom (moški), prenos 2. teka – 15.15 Mozaik – 16.25 Svetovni pokal v smučanju – veleslalom (moški) – 17.25 Poročila – 17.30 Zgodba o slikarici – 17.55 Periskop – 18.45 Risanka – 19.00 Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Denis Poniž – Iztok Tory: Lili Novy – pesnica dveh svetov, drama – 20.45 Integrali – 21.25 Glasbena oddaja – 22.15 Dnevnik.

Sreda, 14. 1.: 9.00 T. Partijč: Ščuke pa ni, ščuke pa ne – 9.50 Mostovi – Hidak – 15.45 Teletekst – 16.00 Mozaik – 17.20 Poročila – 17.25 Slovenske ljudske pravljice – 17.45 D. Zajc: Abecedarija, predstava Slovenskega mladinskega gledališča – 18.15 Razvoj satelitske TV – Industrija sreče – 18.45 Risanka – 19.00 Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Priznanje, francoski film – 22.20 Dnevnik – 22.35 Vse mine, tudi ljubezen.

Četrtek, 15. 1.: 9.00 Naši olimpijci: Alpski smučarji – 16.20 Teletekst – 16.35 Mozaik – 17.30

Poročila – 17.35 Mali ljudje – 17.50 Železi ste, pogledaj! – 18.15 Potrošniška porota – 18.35 Turistični kažipot – 18.45 Risanka – 19.00 Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Tednik – 21.05 Mansfieldski park – 21.55 Dnevnik – 22.10 Ljubezen, slovenski film.

TV AVSTRIJA 1

Petek, 9. 1.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Tarzan, kralj džungle – 12.10 Poročila in ozadja – 13.20 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Captain Future – 17.30 Prerijski Indijanci – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Nerešeni akti xy – 21.15 Nick Knatterton – 21.25 To so bili časi – 22.10 Hecate – 0.00 Video art – 0.25 I am a hotel – 0.55 Poročila.

Sobota, 10. 1.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Poljski zajec – 10.50 Schwarzenberg: Smuk za ženske – 11.55 Šport – 13.00 Poročila – 14.30 Skrivnost zdravnice – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Halo Spencer! – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Risanje – slikanje – oblikovanje – 17.30 Na pomoč, mi bomo odrasli – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dva x sedem – 18.25 Veselo v soboto – 18.50 Kaplan August Paterno odgovarja – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Sanjska ladja – 21.50 Voščila – 22.50 Woodstock – 1.05 Poročila.

Nedelja, 11. 1.: 9.20 Mellau: slalom za ženske – 10.10 Colorado – 10.55 Ura tiska – 11.55 Mel-

lau: slalom za ženske – 12.35 Garmisch: super G za moške – 14.30 Rdeči panter – 16.20 Sveto pismo – pripovedovano za otroke – 16.25 Alice v čudežni deželi – 16.50 Cesarjeve nove obleke – 17.20 Risanka – 17.35 Prometni klub za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Pogled in ugani – 18.30 Mi – 18.50 Iz 45 – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.25 Govori župnik dr. Martin Bolz – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 A star is born – 22.35 Renesansa peči – 23.05 Nočni studio – 0.10 Poročila.

Ponedeljek, 12. 1.: 9.00 Poročila – 9.05 Indija, čudovita dežela živali – 9.30 Prosim k mizi – 10.00 Šolska TV – 10.30 Skrivnost zdravnice – 12.00 Belo zlato – ledeniški led – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Miki in Donaldova predstava – 17.30 Tuje dežele – novi prijatelji – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ponedeljski šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Miami vice – 22.05 Džungeburger – 22.50 Poročila.

Torek, 13. 1.: 9.00 Poročila – 9.05 Indija, čudežna dežela živali – 9.30 Angleščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Lov na dr. Sheeferja – 12.10 Ponedeljski šport – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Inozemski report – 21.08 Pogled in ugani – 21.15 V najboljši družbi – 22.00 Glasbena scena 87 – 22.45 Leva božja roka – 0.10 Poročila.

Sreda, 14. 1.: 9.00 Poročila – 9.05 Čudežni živalski svet Indije – 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Rdeči panter – 12.20 Inozemski report – 13.10 Poročila – 16.30 Govornik iz trebuha – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Perrine – 17.30 Thomas & senior – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 20.15 James Bond 007 – v tajni službi njenega visočanstva – 22.25 Babenberžani v Avstriji – 0.00 Poročila.

Četrtek, 15. 1.: 9.00 Poročila – 9.05 Čudežni živalski svet Indije – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Šolska TV – 10.30 Marx Brothers v operi – 12.00 Evropska naveza – 12.15 Klub seniorjev – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Grisu, mali zmaj – 17.30 Black beauty – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Dalli, dalli – 21.15 1-2-X – 22.20 Babenberžani v Avstriji – 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 9. 1.: 16.30 Dolga pot v Alice Springs – 17.15 Prvi ljudje – 18.00 Tedenski pregled – 18.30 Knight Rider – 19.15 Takrat – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Tashigang – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šport – 22.15 Timerider – pustolovščina Lylea Swanna – 23.45 Smileyevi ljudje – 0.45 Nerešeni akti xy – 0.50 Poročila.

Sobota, 10. 1.: 14.45 Tosca – 16.55 Takrat – 17.00 Ljuba družina – 17.45 Kdo me hoče? – 18.00 Panoptikum – 18.00 Šport – 19.00 Trailer – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Lovite dr. Sheeferja – 21.55 Šport – 22.30 Dama v jezeru – 0.10 Poročila.

Nedelja, 11. 1.: 9.00 Poročila – 9.05 Tom & Jerry – 9.20 Key Largo – 11.00 ORF stereo koncert – 15.00 Športni popoldan – 16.55 Ljubite klasiko? – 17.40 Bäng! – 18.25 Pogled in ugani – 18.30 Okay – 19.25 Takrat – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Primer za ljudskega odvetnika – 20.15 Kraj zločina – 21.50 Dinastija – Dneverski klan – 22.25 Sedem dni športa – 22.55 Helmut Rilling: cerkveni glasbenik Johann Sebastian Bach – 23.55 Poročila.

Ponedeljek, 12. 1.: 17.30 Fizika – 18.00 Cesta Lindenstraße – 18.30 Knight Rider – 19.15 Takrat – Kdo nudi več – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Moselbrück – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šiling – 22.05 Marx Brothers v operi – 23.35 Smileyevi ljudje – 0.35 Poročila.

Torek, 13. 1.: 17.00 Šolska TV – 17.30 Orientacija – 18.00 Adelboden: veleslalom za moške – 18.30 Knight Rider – 19.15 Takrat – Kdo nudi več – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kaj sem jaz? – 21.08 Pogled in ugani – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Klub 2 in poročila.

Sreda, 14. 1.: 17.00 Moje, tvoje, naše okolje – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Poznana divjina – 18.30 Knight Rider – 19.15 Takrat – Kdo nudi več? – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ob štirih zjutraj se začne dan – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Skrivnost Samarre – 22.30 Raztrgana žena – 0.05 Poročila.

Četrtek, 15. 1.: 17.30 Skrivnost Seegrasswiesen – 18.00 Tu sem jaz človek... – 18.30 Knight Rider – 19.15 Takrat – Kdo nudi več? – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.50 Klub 2 in poročila.

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič)
31 (Lubo Urbajs)
32 (Andrej Kokot)
33 (Vinko Wieser)
Teleks 42 20 86 sndk a

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo:
ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171
61000 Ljubljana.

Letna naročnina: 2500 dinarjev.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 9. 1.: Koroški avtorji:
Janko Ferk

Sobota, 10. 1.: Duhovni nagovor
(žpk. Lovro Kaselj)
Voščila (D. Urschitz)
Nedelja, 11. 1.: Za našo vas

Ponedeljek, 12. 1.: Mladi v
Globasnici
Torek, 13. 1.: Mladinska oddaja
(Fr. Krištof)
Sreda, 14. 1.: Zvočno pismo iz
Ljubljane
Četrtek, 15. 1.: Rož, Podjuna, Zila

Uspehi in naloge slovenskega športa –
Pogled na dosežke lanskega leta in na pričakovanja za leto 1987

Izredni dosežki in prireditve velikega organizacijskega značaja so oblikovali preteklo športno leto koroških Slovencev. S ponosom je Slovenska športna zveza s pomočjo športnih novinarjev slovenske oddaje avstrijskega radia, Slovenskega vestnika in Našega tednika častila ob koncu leta v Železni Kapli najvidnejše športnike leta 1986 in ekipe z izrednimi dosežki. S tem izborom je bil navsezadnje dan tudi neke vrste pregled bogatega in uspešnega delovanja koroških Slovencev na športnem terenu. Narod se pri ovrednotenju našega športa vedno bolj zaveda, kakšno vlogo ima in kakšen prispevek daje šport v vsestranskem razvoju koroških Slovencev. In tako bi morali častiti vse ostale športnike širom dvojezičnega ozemlja na Koroškem, ki nosijo teden za tednom slovensko besedo v športne arene in pokažejo, da slovenska govorica ni nič manj zanimiva, srčna, ljubeznjiva, kulturna in lepa, kot jezik večinskega naroda ali drugi jeziki. Izbranih deset športnikov je Slovenska športna zveza slavila na podlagi svetovnih, evropskih, avstrijskih in koroških rezultatov, s tem pa je Slovenska športna zveza simbolično slavila tudi vse ostale športnike.

Z razglasitvijo najboljših športnikov in športnic ter ekip hočemo pokazati slovenski in širši javnosti, da lahko goji tudi majhen zatičan narod vrhunski šport in dosega zavidljive rezultate. Kdo bi si bil mislil ob ustanavljanju prvih naših športnih društev, da bo zaslovela majhna slovenska vas Zahomec na Zilji s svojimi športniki po vsem svetu, da bodo posegali športniki slovenskih in dvojezičnih društev v Rožu in Podjuni po najvidnejših mestih na Koroškem in v Avstriji. Slovenski atletski klub, Športno društvo Zahomec, Športno društvo Selez, Športno društvo Šentjanž, Športni klub Dob/Aich ... so vzgojili vrsto izrednih tekmovalcev ali izoblikovali vrhunsko ekipo – in tako so se izkazali kot dobri športniki in hkrati kot dobri prijatelji.

Zavedati se moramo vloge, ki jo izpolnjujejo naši športniki. S svojimi nastopi na prvenstvih koroških in avstrijskih strokovnih zvez in z dosežki so posredniki pri ustvarjanju klime medsebojnega

spoštovanja in razumevanja med tako različnimi svetovi na Koroškem. Izbrani športniki so resnično dosegli takšne športne rezultate, da jih upravičeno imenujemo športnike leta 1986. Izbrane ekipe pa so posegle v organizacijskem ali tekmovalnem oziru v sam avstrijski vrh. Tega se je žirija za izbor najboljših športnikov in ekip zavedala.

Pomembno delo funkcionarjev

Uspehi posameznikov in ekip pa so tudi uspehi funkcionarjev in odbornikov. Zato pri vsej evforiji nad dosežki moštev in posameznih športnikov in športnic ne smemo pozabiti na vrsto tistih ljudi, ki stoje po popularnosti za športniki, a je njihovo delo neprecenljiv doprinos k dosežkom in pri razvoju športa sploh. Tu mislim na vse tiste telesnokulturne delavce in funkcionarje, ki dan za dnem v svojem prostem času, s svojim organizacijskim delom, idealizmom in ljubeznijo

do športa pripravljajo športnikom teren za nemoteno udejstvovanje in za odlične rezultate. Treba je izreči tem neutrudnim, dolgoletnim športnim sodelavcem priznanje in zahvalo! Posebej še tistim, ki so se prav s svojim delom vpisali med pionirje slovenskega športa na Koroškem: tak je npr. trener svetovnoznanih skakalcev iz Zahomca Franci Wiegela, tak je njegov brat dr. Janko Wiegela, ki je že od vsega začetka predsednik Športnega društva Zahomec, tak pa je tudi ustanovitelj in dolgoletni predsednik Slovenskega planinskega društva Celovec Lubo Urbajs.

Kaj nas čaka leta 1987?

V letu 1987 se bomo morali posvetiti tudi še drugim nalogam,

Na plesu SAK je bil med častnimi gosti tudi Bojan Krizaj, ki se na našem posnetku pogovarja z Ivom Zorčičem (predsednik ZTKO Slovenije, čisto levo) njegovo soprogo in Danilom Prušnikom.

Z leve na desno: Justin Polanšek, Jurij Deisinger, Marjan Velik, Danijela Karničar, Avgust Serajnik, Franci Wieser, Bojan Krizaj (častni gost ob podelitvi priznanj), Jozi Hribah, Danilo Prušnik (predstavnika SŠZ).

saj ne bo zadostovalo samo doseganje rezultatov. Čakajo nas naloge, ki smo si jih zastavili tudi v pogovoru z zastopniki naših športnih društev na posvetu o slovenskem športu, začetka decembra 1986:

- izgradnja dveh skakalnic v Železni Kapli (SŠK Obir)
- iskanje lastnega nogometnega igrišča (domicil za SAK)
- iskanje novih denarnih virov, namenjenih za šport

- razvoj novih športnih disciplin (športno streljanje, dekliška košarka, ...)
- šolanje trenerskega in funkcionarskega kadra.

K razmišljanju o že doseženih izidih v letu 1986 in o željah za leto 1987 pa bi rad dodal še to, da razvoj v naših društvih ne bi bil tako hiter in uspešen, če ne bi bilo denarnih podpor s strani posameznikov, firm in organizacij. Vsem se je treba iskreno zahvaliti. Dolžni pa smo tudi, da se vsem športnikom in funkcionarjem zahvalimo tudi za željo, da bi le ti navduševali s svojimi športnimi dosežki oziroma organizacijskimi uspehi in s svojim trudom vse ostale športnike in funkcionarje širom dvojezičnega ozemlja na Koroškem. Na zdravo in uspešno 1987. leto!

Danilo Prušnik, predsednik SŠZ

Finalna tekma skupine A: Primorac (spredaj) – Urh.

Novoletni namiznoteniški turnir: Rekordna udeležba in presenetljivi izidi

Letošnji mednarodni namiznoteniški turnir, ki sta ga priredila pod pokroviteljstvom Slovenske športne zveze DSG Sele/Zell in NTK Celovec v Mladinskem domu SSD, je po kvaliteti in po odmevnosti presegel vse predhodne turnirje. Že samo rekordno število nad 160 udeležencev je zgovoren dokaz za priljubljenost tega turnirja, udeležba visokokakovostnih igralcev in igralke pa je dala turnirju ponovno pečat najboljšega turnirja na Koroškem in enega izmed najboljših v Avstriji sploh. Kaj čuda, ko pa so se vpisali med zmagovalce npr. Slobodan Grujić (številka 3 v Evropi pri šolarjih) ali pa Edo Vecko (svetovni prvak 1986 pri veteranih), ali pa Zoran Primorac (številka 2 v Jugoslaviji, v Evropi pa med najboljšimi 20),... To listo bi lahko še nadaljevali, toda zabeležimo morda le še to, da so na letošnjem turnirju sodelovali poleg Avstrijcev in Jugoslovancev tudi nizozemski reprezentančni igralci, izmed katerih je Hans den Boer odnesel zmago v tekmovalni skupini C, se pravi med igralci deželni lig.

Kako močni igralci so sodelovali v posameznih razredih je razvidno tudi iz tega, da je tako pri ženskah, kakor tudi pri mladincih in v skupini C izpadel favorit že v prvih kolih. Kakor Robert Smrekar, ki ni znal obraniti naslova prvaka pri mladincih, tako je Bojan Rak podlegel v skupini C že kar v svoji tretji igri, prav tako pa tudi Andreja Urh-Ojsteršek ni uspela in je morala prepustiti zmago svoji sestri Vesni. V skupini G, v kateri so smeli sodelovati le igralci, ki igrajo v spodnjih treh razredih koroškega prvenstva, pa je čisto tako, kot je bilo pričakovati, zmagal legionar pri DSG Sele Tone Novak, ki je v finalu nadigral klubskega kolega Toneta Korenjaka. Najboljši Korošec je postal igralec SSK Obir Zdravko Smrtnik, ki je v igri za tretje mesto premagal igralca moštva Kelag Maria Ferliča.

V okviru mednarodnega noveletnega turnirja pa je letos prišlo prvič tudi do primerjalne tekme med Koroško in Slovenijo. In sicer so se pomerili koroški juniorji z mladinci iz Slovenije. In čeprav so pri Koroških

igrali izkušeni igralci (Handler in Grud igra v avstrijski državni ligi B, Rogatschnig pa v deželni ligi), proti mladincem iz Slovenije niso imeli izgledov. Koroška je zgubila primerjalno tekmo s 6:1, za edino točko domačinov pa je poskrbel Grud. Tudi rezultat tega primerjalnega dvoboja

Opazili smo,...

- da so se letos udeležili turnirja z izjemo ZSM Škocjan vsi slovenski klubi na Koroškem;
- da se koroški igralci komaj odzovejo temu turnirju. Pravijo, da menda nima pomena meriti se s „profesionalci“; toda obratno je treba pristaviti, da se očitno tudi sami nočejo česa priučiti – npr. v igrah z boljšimi nasprotniki.

je dokaz za kakovost turnirja, o kateri so se prepričali poleg zastopnikov Slovenske športne zveze, poleg predsednika ZSO Feliksa Wieserja in predsednika Koroške namiznoteniške zveze Jochama tudi številni gle-

dalci. Na vsak način spodbuden turnir, spodbuden odmev – na še več takih mednarodnih noveletnih namiznoteniških turnirjev!

Rezultati posameznih skupin:

Skupina A: Zoran Primorac (Vjesnik Zagreb), Jože Urh (Olimpija Ljubljana), Marinko Grbić (Maribor), Jernej Zalaznik (Olimpija).

Skupina B – ženske: Vesna Ojsteršek (Kemičar Hrastnik), Tatjana Krsnik (Olimpija), Mirjam Čadež (Olimpija), Tanja Ban (Ilirija).

Skupina C: Hans den Boer (Schotwagenwagen), Gregor Komac (Kočevje), Branko Horvat (Maribor), Jože Mikeln (Vesna Zalog).

Skupina D – dvojice: Primorac/Pleše (Vjesnik Zagreb), Zalaznik/Urh (Olimpija), Benko/Jamšek (Murska Sobota/Fužinar Ravne), Kurtež/Grujić (Novi Sad).

Skupina E – mladinci: Marjan Hribar (Novo mesto), Marjan Špelič (Kočevje), Ivan Kuzma (Murska Sobota), Mirko Unger (Murska Sobota).

Skupina F – šolarji: Slobodan Grujić (Novi Sad), Janko Ōri (Murska Sobota), Zlatko Plohl (Maribor), Uroš Lesjak (Fužinar Ravne).

Skupina G – veterani: Edo Vecko, Slobodan Nisavić (Judenburg), Tone Tomec, Jože Mikeln (Vesna Zalog).

Skupina H – Koroška: Tone Novak (DSG Sele), Tone Korenjak (DSG Sele), Zdravko Smrtnik (SSK Obir), Mario Ferlič (Kelag).

Slobodan Grujić je zmagal pri šolarjih; Robert Smrekar, Marjan Hribar in Ivan Kuzma so premagali koroške juniorje; Vesna Ojsteršek je zmagala pri ženskah.

„Karavanškega medveda“ odnesli v Celje

Pri Francu v Selah-Kotu je Slovensko planinsko društvo Celovec pod vodstvom svojega predsednika Francija Kropivnika izvedlo prejšnjo nedeljo že tradicionalni mednarodni smučarski tek za „Karavanškega medveda“, pri katerem je zabeležil najhitrejši čas Lenart Dovjak, toda „medveda“ je letos pobasal Celjan Slavko Lisec. Pa tudi veleslalomsko tekmovalstvo za „Kekca“ so letos po stari tradiciji spet izvršili, tu pa sta zmagala domačin Robi Malle in Tomaž Globočnik iz Tržica.

Na zelo lepem pobočju v Kotu so se torej tudi letos spet pomerili amaterski turski smučarji iz večih koncev: poleg domačinov, Korošcev, so prišli tudi spet Kranjčani, Celjani, Tržičani in še drugi gostje. Pa tudi vreme se je prilagodilo temu vzdušju, tako da so imeli tekmovalci in tekmovalke izredno ugodne pogoje za tek in veleslalom. Te idealne pogoje pa je znal izkoristiti prav Lenart

Dovjak iz Srednjega Kota, ki s časom 8:48,17 ni zabeležil le najhitrejšega časa dneva, temveč je tako popravil stari rekord Petra Dovjaka iz Zgornjega Kota kar za celo minuto. Toda Dovjaku kljub temu ni uspelo odnesti „medveda“, kakor je bilo namreč zapisano že v razpisu tekmovalstva, se dobitelja „medveda“ določi v posebni igri, ki jo igrajo samo dobitniki zlatih kolajn.

Letos so ga izžrebali s kocko, to vrsto igre pa je očitno najbolj „vadir“ Slavko Lisec iz Celja, ki tako torej ni bil samo najstarejši tekmovalcec, temveč tudi najuspešnejši.

Rezultati tekov za „karavanškega medveda“
Dekleta do 10 let: 1. Irmí Dovyak (Sr. Kot) 11:43,54; 2. Silviya Malle (Sr. Kot) 16:00,05.
Fantje 10-16 let: 1. Andrej Fijavž (Celje) 9:23,59; 2. Tomi Mak (Zg. Kot) 9:31,54; 3. Tomaž Globočnik (Tržič) 10:08,04.
Ženske nad 17 let: 1. Anđelija Ambrožič (Jes. Rovte) 12:28,48; 2. Silviya Ajúovec (Kranj) 15:55,31; 3. Ana Zajec (Celje) 17:33,23.
Moški 17-35 let: 1. Lenart Dovjak (Sr. Kot) 8:48,17; 2. Hanzi Lesjak (Rožek) 8:52,31; 3. Boštjan Štefelin (Jes. Rovte) 10:01,28.
Moški nad 36 let: 1. Slavko Lisec (Celje) 10:00,48; 2. Stane Soklič (Kranj) in Franc Zupančič (Tržič) 10:27,64; 3. Janko Meglič (Tržič) 10:45,28.

Rezultati veleslalomov za „Kekca“:
Fantje in dekleta do 10 let: 1. Robi Malle (Zg. Kot) 1:00,29; 2. Andreas Kelih (Bajdiše) 1:06,85; 3. Tomi Roblek (Zg. Kot) 1:20,40.
Fantje in dekleta od 11 do 16 let: 1. Tomaž Globočnik (Tržič) 49,19; 2. Andrej Fijavž (Celje) 50,40; 3. Marjan Zupančič (Tržič) 50,95.

Smučanje:

Maloveršnik prvak SPD „Zarja“

Preteklo nedeljo je športna sekcija Slovenskega prosvetnega društva ZARJA tradicionalno dobro pripravila vsakoletno smučarsko prireditev društva. To je bila že 17. smučarska tekma ZARJE – do izvedbe pa je prišel veleslalom. Pri Kežarju v Lepeni je na trdi in zamrznjeni progi tekmovalo 80 smučarjev, kar pomeni zelo dobro udeležbo.

Vsi športniki so se izkazali, čeprav jih je nekaj tudi izpadlo bodisi v prvem, bodisi v drugem teku. Kljub mrazu in ledenemu vetru pa so vztrajali tudi številni navijači in gledalci. Zaključek zimskošportnega dogodka pa je bil pri Rastočniku, kjer so najboljši prejeli nagrade.

Naslov dnevnega zmagovalca si je priboril Manfred Maloveršnik iz Bele z zmago v splošni moški skupini, kjer je bilo na startu kar 36 tekmovalcev in tudi odločitev je bila zelo tesna.

Zmagovalci posameznih skupin:

Miriam Popotnik (šolarke 1), Petra Zupanc (šolarke 2), Rene Zupanc (šolarji 1), Flori Miklau (šolarji 2), Josef Grubelnik (mladinci), Monika Oraže (mladinke), Edeltraud Vejnig (ženske), Willi Legat (seniorji 1), Paul Maierhofer (seniorji 2), Manfred Maloveršnik (moški).

SPD „Zarja vabi na

19. sankarsko tekmo

(šteje tudi k tekmovalstvu za OBIR-pokal)

v nedeljo, 11. januarja 1987 ob 9.30 uri pri Rastočniku v Lepeni/Koprivni. Treningi so že v soboto med 14. in 16. uro.

Mladi Zahomčani se uveljavljajo

Tudi ta konec tedna so se mladi skakalci Športnega društva Zahomc uveljavili med avstrijskim vrhom. Tako je na novo zgrajeni skakalnici v Saalfeldenu prepričal Heinz Kuttin z nadaljšim skokom dneva. Kuttin, član zahomškega moštva in avstrijskega C-kadra, je tako prispeval tudi k jasni zmagi C-kadra v moštvenem tekmovalstvu. Toda tudi ostali Zahomčani niso dosti zaostajali, tako da je npr. 2. šolarsko moštvo Zahomca osvojilo prvo mesto v svoji skupini. Pa tudi na Koroškem so se udeležili nekateri skakalci Zahomca skakanja v Vrbi, kjer je osvojil Markus Müller na 20-m skakalnici z dvema skokoma na 15 metrov tretje mesto.

Uspehi tudi za SSK Obir

Pri otrocih pa je odlično odrezal tudi Mihi Oraže, ki skače za SSK Obir. S skoki na 13,5 in 13,5 metrov je osvojil pri mlajših otrocih pravtako tretje mesto.

V torek pa je bilo že tradicionalno skakanje za „Postrane“-pokal v Celovcu. Tudi tam so najboljše odrezali skakalci iz Zahomca in Železne Kaple. Pri šolarjih II je zmagal Christian Moser (Zahomc) s skoki na 48 in 49 metrov, v skupini šolarjev I pa so ostala prva tri mesta na Koroškem: zmagal je Zahomčan Thomas

Kuglitsch, drugi je postal Štefan Hribar (SSK Obir), tretji pa spet Zahomčan Manfred Schnabl.

Šentjanž zmaguje

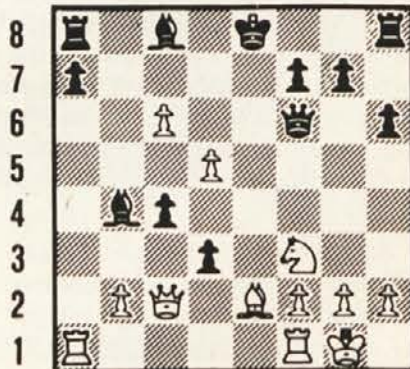
ŠD Šentjanž se intenzivne priprave na zimsko sezono obrestujejo: Dunja Jamnik in Danijel Uznik sta tako zmagala vse štiri zaključne tekme pri treningu koroškega kadra na Naßfeldu, pa tudi pri prvih treh tekmah na Rutah sta omenjena tekmovalca zmagala vse tekme v svojem razredu. Uznik pa je bil celo hitrejši od zmagovalca skupine starejših otrok.

V skupnem seštevku treh tekem na Turah pa je zmagala tudi Karin Kruschitz v skupini ženskih otrok I, medtem ko je pri moških otrocih I osvojil Dominik Kropivnik tretje mesto. Pravtako tretja sta postala pri šolarjah I Patricija Meschnik ter Tomi Partl pri šolarjih 1. Nadmoč šentjanžkih smučarjev in smučark pa se je izkazala še posebej v razredu ženskih otrok 2, kjer so Dunja Jamnik, Katja Malle in Marion Maloveršnik zasedle mesta ena do tri v skupnem seštevku tekem na Rutah.

Šahovska rubrika

(ureja Silvo Kovač, Idrija)

Šahovska naloga št.: 14 RAJKOVIĆ – DJURIĆ (Novi Sad 1986)

a b c d e f g h

Beli, ki je na potezi je pred izgubo figure, vendar pa ima v dveh prostih kmetih na c in d liniji ter napada po e liniji kompenzациjo za žrtvovani material.

Kako je potekalo nadaljevanje v katerem je beli zmagal, je naloga reševalcev.

Bekštanj: Gallob četrti

Končano je odprto klubske prvenstvo v šahu ASKÖ Bekštanja. Za naslov klubskega prvaka je tekmovalo 10 šahistov, vsak je igral z vsakim. Klubski prvak je postal Anton Müllneritsch (7 točk, Bekštanj). Nadaljnja vrhunska mesta pa so zasedli Gallobi: 2. Seppi Gallob (6), 3. Joži Gallob (6), 4. Lojze Gallob (5, SŠZ Cartrans) itd. Odlično je šahiral Lojze Gallob, saj je pustil za seboj celo oba brata, Pepija in Tonča!

Lenart Dovjak je kot najhitrejši sicer v igri zgrešil „karavanškega medveda“, nagradil pa so ga s parom Elanovih turnih smučic.